

In deze Signalering:

Berichten

- ↓ 1. Reacties op voorstellen wetgeving asielmaatregelen
- ↓ 2. Voorlopig geen beslissingen op asielaanvragen Syriërs

Jurisprudentie

- ↓ 1. 11-12-2024, Rb Amsterdam, [ECLI:NL:RBDHA:2024:20829](#), beroep gegrond [AC Schiphol; detentie; artikel 6 Vw; insluiting; onrechtmatige detentieomstandigheden]
- ↓ 2. 28-11-2024, Rb Den Haag MK, [ECLI:NL:RBDHA:2024:19864](#), *Jemen*, beroep gegrond [actuele geweldsniveau en de humanitaire situatie]
- ↓ 3. 28-11-2024, Rb Groningen, [ECLI:NL:RBDHA:2024:19831](#), beroep gegrond [kennisgeving leeftijdswijziging; besluit]
- ↓ 4. 06-12-2024, Rb Zwolle, [ECLI:NL:RBDHA:2024:20460](#), *Iran*, beroep gegrond [dienstplichtweigering]
- ↓ 5. 29-11-2024, Rb Arnhem, [ECLI:NL:RBDHA:2024:20633](#), *Turkije*, beroep gegrond, rechtsgevolgen in stand [femicide-risico; bescherming autoriteiten]
- ↓ 6. 31-10-2024, Rb Rotterdam, [ECLI:NL:RBDHA:2024:20400](#), beroep gegrond [Dublin-Duitsland; suicide-risico; Werkinstructie 2021/3; BMA-advies]
- ↓ 7. 05-12-2024, Rb Middelburg, [ECLI:NL:RBDHA:2024:20392](#), *Turkije*, beroep gegrond [asielmotieven; samenhangende beoordeling]
- ↓ 8. 05-12-2024, Rb 's-Hertogenbosch, [ECLI:NL:RBDHA:2024:20746](#), beroep gegrond [Dublin-België; opvang alleenstaande, meerderjarige, niet-kwetsbare mannelijke asielzoekers]
- ↓ 9. 10-12-2024, Rb Den Haag, [ECLI:NL:RBDHA:2024:20680](#), beroep gegrond [Dublin-Kroatië; interstatelijk vertrouwensbeginsel; onmenselijke vernederende behandeling; artikel 4 EU Handvest; onverplicht behandelen asielaanvraag]
- ↓ 10. 10-12-2024, Rb Den Haag, NL24.26288, [ECLI:NL:RBDHA:2024:20676](#), beroep gegrond [artikel 64 Vw 2000; twijfel aan juistheid en volledigheid medisch advies]

↓ Contactgegevens

↓ [Archief AC-Signalering op Vluchtweb](#)

De Signalering wordt samengesteld door de Juridisch Coördinatoren, in samenspraak met de acca's. Het is bedoeld als attentie op ontwikkelingen die relevant zijn voor de rechtsbijstand op de AC's. We verwijzen naar andere bronnen. We sturen eenmaal per week een signalering rond, mits er nieuws is.

Berichten

Inhoudsopgave

1. Reacties op voorstellen wetgeving asielmaatregelen

In de vorige Signalering werd aandacht besteed aan de [brief aan de Tweede Kamer d.d. 14 november 2024](#) over de planning van de diverse wetgevingstrajecten voortkomend uit hoofdstuk 2 van het regeerprogramma.

De NOvA, de Raad voor de Rechtspraak en de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn door de minister van A&M geconsulteerd over het wetsvoorstel voor invoering van een tweestatusstelsel en/of de het wetsvoorstel asielnoodmaatregelenwet.

Zie onderstaande links voor de adviezen en reacties:

De **voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State** heeft op verzoek van het ministerie van Asiel en Migratie haar reactie gegeven op het conceptvoorstel Asielnoodmaatregelenwet en het conceptvoorstel Wet tweestatusstelsel. Zij uit in een op 10 december jl. gepubliceerde [brief](#) haar grote zorgen over de gevolgen van de voorgenomen wetgeving voor de rechtspraak.

In de wetsvoorstellen worden onder meer de geldigheidsduur van een asielvergunning teruggebracht van vijf naar drie jaar, de asielvergunning voor onbepaalde tijd en de voornemenprocedure afgeschaft, de mogelijkheid tot nareis geschrapt voor meerderjarige kinderen en ongehuwde partners en een tweestatusstelsel ingevoerd.

Deze voorstellen zullen volgens de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak vrijwel allemaal leiden tot een forse extra werkbelasting van de IND, en in het verlengde daarvan ook bij de rechtspraak tot een grote werkverzwaring en hoge kosten, zowel bij de rechtbanken als in hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak. Er zal veel meer geprocedeerd gaan worden. De voorgenomen maatregelen leiden daarnaast tot nieuwe rechtsvragen die moeten worden beantwoord.

De voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak wijst er in haar consultatiereactie met klem op dat niet alleen de IND, maar ook de vreemdelingenrechtspraak nu al overbelast is en met personeelstekorten te maken heeft. "Extra belasting betekent structureel meer en langere procedures, in tegenstelling tot wat de minister met de wetsvoorstellen beoogt. Daarbij komt dat het Europese Migratiepact in juni 2026 moet zijn verwerkt in de Nederlandse wetgeving. Om dat voor elkaar te krijgen moet veel wetgevingswerk worden verzet. De implementatie brengt ook voor de praktijk veel veranderingen mee. Daar zullen de IND en de rechtspraak hun handen vol aan hebben. Als de uitvoering van het Migratiepact niet op tijd is gerealiseerd, bestaat het risico op dubbel werk, omdat vreemdelingen zich toch op het Migratiepact kunnen beroepen." (..) Daarom geef ik U dringend in overweging deze wetsvoorstellen niet in te voeren vooruitlopend op de implementatie van het Migratiepact, maar de opportuniteit, uitvoerbaarheid en bekostiging ervan in samenhang met die implementatie te beoordelen en af te wegen, waarbij ook beter kan worden beoordeeld welke gevolgen de voorstellen tezamen hebben voor de bescherming en rechtsbescherming van de mensen om wie het gaat."

De definitieve versies van beide wetsvoorstellen worden na verwerking van alle consultatiereacties voor advies voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Dit moet los worden gezien van de reactie op en de betrokkenheid van de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak bij deze consultatie. Naar verwachting zal de minister de definitieve wetsvoorstellen nog voor het einde van dit jaar voor advies voorleggen aan de Afdeling advisering.

De **Raad voor de rechtspraak** maakt zich op het gebied van rechtsbescherming, wetgevingskwaliteit en uitvoerbaarheid grote zorgen over twee conceptwetsvoorstellen die de minister van Asiel en Migratie ter advisering aan de Raad heeft aangeboden. Dit schrijft de Raad in een [wetgevingsadvies op hoofdlijnen](#). Het gaat om een wetsvoorstel dat onder meer de introductie van een tweestatusstelsel beoogt en een wetsvoorstel over maatregelen om de asielketen te ontlasten en de instroom van asielzoekers te verminderen.

In het [advies](#) geeft de Raad aan dat de naar verwachting zeer substantiële verzwaring van de werklast voor de Rechtspraak als gevolg van de twee wetsvoorstellen, ook effect kan hebben op de werklast voor rechters in andere rechtsgebieden dan het vreemdelingenrecht. Ook benadrukt de Raad dat de

wetswijzingen in samenhang moeten worden bekeken met andere nieuwe wet- en regelgeving, zoals het EU-migratiepact dat medio 2026 van kracht wordt en dat naar verwachting ook de nodige gevolgen zal hebben voor de werklust van de Rechtspraak.

Zie ook: [nieuwsbericht op rechtspraak.nl d.d. 10 december 2024](#).

Bericht van de **NOVA** d.d. 6 december Minister Faber van Asiel en Migratie ondermijnt democratische rechtstaat, NOVA vreest voor gevolgen | Nederlandse orde van advocaten, met daarbij ook opgenomen een Advies Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met de introductie van een tweestatusstelsel en het aanscherpen van de vereisten bij nareis

“Gelet op het beperkte effect op de instroom en inwilliging van asielzoekers of nareizigers, de toename van de reeds grote druk op het systeem voor afhandeling van de aanvragen asiel, aanvragen en bezwaren nareis en de gerechtelijke procedures tegen de afwijzing asiel en nareis, afzettende tegen de grote gevolgen voor de asielzoeker en diens gezinsleden, adviseert de adviescommissie om de het onderhavige wetsvoorstel niet in te voeren.”

Verder is op 6 december het Nederlandse **Implementatieplan EU Migratiepact** ingediend. Uit de begeleidende brief aan de Tweede Kamer van de minister van Asiel en Migratie:

“In het nationale implementatieplan is voor zover nu mogelijk naast de juridische impact, ook de financiële impact en de impact op de uitvoerende diensten van de wetgeving van het Europese asiel- en migratiepact in kaart gebracht. Het plan is hoofdzakelijk een feitelijk overzicht van alle activiteiten, verantwoordelijkheden en data die relevant zijn voor een goede implementatie van het pact in het Nederlandse asiel- en opvangstelsel. De financiële bijlage bevat enkel de kosten die op dit moment al in kaart gebracht zijn. Eventuele kosten voor besluitvorming die in 2025 nog volgt, zijn hierin nog niet opgenomen. Met het in kaart brengen van de (financiële) gevolgen wordt duidelijk gemaakt wat de nationale inzet is en welke bijdrage gevraagd wordt vanuit de Europese fondsen. Met dit implementatieprogramma wordt niet vooruitgelopen op integrale besluitvorming binnen het kabinet.

Aanvullend op de in het implementatieplan opgenomen informatie, wil ik uw Kamer nog het volgende meedelen.

Dat het pact vooral uit verordeningen bestaat in plaats van richtlijnen, leidt ertoe dat er maar beperkt ruimte is om nationaal zelf iets (afwijkends) te regelen. Daar waar de verordeningen nog wel ruimte laten voor nationale keuzes, of met het oog op nadere invulling van de regels, kiest het kabinet voor een stringente interpretatie van de Unie-regels. Zoals opgenomen in het regeerprogramma is het richtpunt van het kabinet dat Nederland structureel zal behoren tot de categorie lidstaten met de strengste toelatingsregels in de EU, en worden de asielprocedures verkort en versoberd tot het Europese minimum.

Met de invoering van het asiel- en migratiepact schrappen we onverplichte nationale procedurestappen in de asielprocedure. Zo wordt het nu verplichte aanmeldgehoor geschrapt. In de praktijk is gebleken dat de daarbij verkregen informatie vaak niet noodzakelijk is voor het nemen van het besluit op de asielaanvraag. Het afschaffen van deze verplichting betekent dat de IND meer flexibiliteit en maatwerk kan toepassen en meer zaken kan beslissen op grond van één gehoor. Ook de rust- en voorbereidingstermijn wordt afgeschaft, wat de doorlooptijd van een procedure verkort. Uiteraard zal ook in de nieuwe opzet rekening worden gehouden met medische en psychische problematiek bij asielzoekers. Als laatste vervalt het onderscheid tussen de algemene en verlengde asielprocedure. De Procedureverordening introduceert een verplichte versnelde- en niet versnelde procedure, inclusief nieuwe termijnen voor de behandeling. Het onverkort vasthouden aan de huidige inrichting van de algemene asielprocedure met verplichte procesdagen kan vanwege een gebrek aan flexibiliteit in de weg staan aan een voortvarende behandeling van aanvragen in de nieuwe opzet. Met de introductie van de versnelde- en niet versnelde procedure vervalt ook het huidige sporenbeleid van de IND. De intentie is om een aantal COA-locaties in te richten speciaal voor personen die in aanmerking komen voor de versnelde procedure, conform de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen.

Op een aantal onderwerpen volgt nog besluitvorming in de eerste helft van 2025, waaronder de inrichting van het monitoringsmechanisme ten aanzien van de screenings- en asielgrensprocedure, de inrichting van juridische counseling in de asielprocedure en de in het regeerprogramma opgenomen maatregel van het zoveel mogelijk beperken van rechtsbijstand in de asielprocedure. Hierover informeer ik uw Kamer op een later moment.”

Het Nederlandse Implementatieplan is op 12 december 2024 ingediend bij de Europese Commissie ([nieuwsbericht rijksoverheid.nl](#))

2. Voorlopig geen beslissingen op asielaanvragen Syriërs

De IND neemt voorlopig geen beslissing over de asielaanvragen van Syriërs. Er is op dit moment onvoldoende duidelijkheid over de situatie in dat land om tot een gemotiveerde inwilliging dan wel afwijzing van Syrische asielverzoeken te komen.

In een [brief dd. 9 december 2024](#) heeft de Minister voor Asiel en Migratie aan de Tweede Kamer meegedeeld dat besloten is een besluit- en vertrekmoratorium (BVM) in te stellen voor Syrië voor de duur van zes maanden. Het Besluit daartoe zal naar verwachting zeer binnenkort worden gepubliceerd in de Staatscourant. Tevens zal daarna een WBV worden gepubliceerd waarmee het landenbeleid op Syrië wordt aangepast.

De achtergrond van het BVM is dat de afgelopen dagen de ontwikkelingen in Syrië elkaar snel hebben opgevolgd, waardoor de situatie in Syrië in politiek en militair opzicht drastisch is gewijzigd. Het landgebonden asielbeleid Syrië is, als gevolg hiervan, nu gestoeld op een situatie die niet langer actueel is.

In een [nieuwsbericht van 9 december 2024](#) meldt de IND dat door het besluit- en vertrekmoratorium asielaanvragen kunnen worden aangehouden, totdat meer duidelijk is over de gevolgen van de machtswisseling. Omdat er geen diplomatieke banden werden onderhouden met het Assad-regime was gedwongen vertrek voor afgewezen Syriërs al niet aan de orde. Als gevolg van het moratorium is ook formeel geen gedwongen vertrek mogelijk naar Syrië. Als er asielaanvragen zijn die ouder zijn dan 21 maanden beslist de IND op de individuele merites van de zaak en de dan bekende informatie.

In [openbaar informatiebericht IB 2024/81 van 10 december 2024](#) geeft IND / SUA haar medewerkers instructies hoe nu te handelen.

Gelet op het besluit- en vertrekmoratorium wordt thans niet beslist op Syrische asielaanvragen en worden ook geen nader gehoren afgenomen. Uitgezonderd van de beslissing tot opschorting zijn de volgende categorieën:

- Dublinclaimanten;
- Vreemdelingen ten aanzien van wie een veilig derde land wordt tegengeworpen;
- Vreemdelingen die reeds in het bezit zijn van internationale bescherming in een andere EU-lidstaat;
- Vreemdelingen die zijn erkend als vluchteling in een derde land dan wel in een derde land anderszins voldoende bescherming genieten;
- Vreemdelingen die een ernstig gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid vormen;
- Vreemdelingen op wie artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag van toepassing is; en
- Vreemdelingen wiens asielaanvraag op grond van artikel 30c Vw buiten behandeling wordt gesteld.

De verwachting is dat nadat het BVM formeel van kracht is geworden nadere instructies volgen voor de te volgen procedure in individuele zaken.

De IND heeft laten weten dat al geplande nader gehoren in Syrische zaken worden geannuleerd. De annuleringsbrieven worden via het Advocatenportaal van de IND verzonden zodat de gemachtigden op de hoogte zijn. Aanmeldgehoren kunnen nog wel plaatsvinden.

1. 11-12-2024, Rb Amsterdam, ECLI:NL:RBDHA:2024:20829, beroep gegrond [AC Schiphol; detentie; artikel 6 Vw; insluiting; onrechtmatige detentieomstandigheden]

Reden signalering: Grensdetentie op Schiphol heeft door lange insluitingstijden een penitentiair karakter. De wijze van detentie van de vreemdeling bij de huidige stand van zaken, zowel gebouwelijk als in het regime en de daarbij toegepaste dwang, bevat zoveel elementen die als penitentiair zijn te kenschetsen dat om die reden niet gesproken kan worden van het ondergaan van detentie in een gespecialiseerde inrichting als bedoeld in artikel 10 van de Opvangrichtlijn.

Op 12 december 2024 heeft de voorzieningenrechter van de Afdeling geoordeeld dat hoewel de voortdurende van de vrijheidsontnemende maatregelen voor de vreemdelingen ingrijpend is, komt onder de gegeven omstandigheden een zwaarder gewicht toe aan het door de minister ingeroepen grensbewakingsbelang. De voorzieningenrechter bepaalt bij wijze van voorlopige voorziening dat de vrijheidsontnemende maatregelen niet hoeven te worden opgeheven totdat de Afdeling op de hoger beroepen heeft beslist.

Ingevolge artikel 3 juncto artikel 6 van de Vw kunnen vreemdelingen die zich op Schiphol als asielzoeker aanmelden in grensdetentie worden geplaatst. Artikel 10, eerste lid, van de Opvangrichtlijn bepaalt dat deze detentie in gespecialiseerde bewaringsaccommodaties dient plaats te vinden. Indien een lidstaat niet beschikt over gespecialiseerde bewaringsaccommodaties en verplicht is een beroep te doen op een gevangenis, worden de verzoekers in bewaring afgescheiden van de gewone gedetineerden en zijn de voorwaarden met betrekking tot bewaring van deze richtlijn van toepassing.

Volgens vaste EHRM jurisprudentie is detentie voorafgaand aan het verkrijgen van toestemming van een staat tot binnenkomst toegestaan, indien en voor zover dit in overeenstemming is met het algemene doel van artikel 5 EVRM. Volgens r.o. 67 van het Saadi-arrest is de enkele omstandigheid dat de detentie in overeenstemming is met nationale wet- en regelgeving onvoldoende om te oordelen dat deze in overeenstemming is met artikel 5, eerste lid, aanhef en onder f, van het EVRM. Detentie mag daarnaast niet willekeurig geschieden.

In r.o. 74 van het arrest noemt het EHRM vier criteria om te beoordelen of detentie van asielzoekers aan wie de toegang tot het grondgebied is geweigerd willekeurig is: de detentie dient 'te goeder trouw' te worden toegepast; de detentie moet in nauw verband staan met het doel om ongeoorloofde binnenkomst te voorkomen; de plaats en de verblijfsomstandigheden moeten passend zijn, in acht genomen dat de maatregel niet wordt toegepast op personen die strafbare feiten hebben begaan, maar op vreemdelingen die, vaak in vrees voor hun leven, vanuit hun land van herkomst zijn gevlucht; en de duur van de detentie moet in redelijke verhouding staan tot het beoogde doel.

Uit vaste jurisprudentie van het HvJ EU volgt voorts dat de hoofdregel is dat voor vreemdelingenbewaring gebruik moet worden gemaakt van een speciale inrichting. In het arrest van 10 maart 2022, Landkreis Gifhorn, ECLI:EU:C:2022:178, wordt daarover het volgende overwogen:

'Uit de punten 34 tot en met 44 van het onderhavige arrest volgt dat een 'speciale inrichting voor bewaring' in de zin van artikel 16, lid 1, van de richtlijn 2008/115 wordt gekenmerkt door een inrichting en uitrusting van de accommodaties en door een organisatorische en operationale regeling die de aldaar in bewaring gestelde illegaal verblijvende derdelander kan dwingen om permanent op een beperkt en afgesloten terrein te blijven, waarbij deze verplichting evenwel beperkt blijft tot hetgeen strikt noodzakelijk is voor de doeltreffende voorbereiding van zijn verwijdering. Bijgevolg moeten de in een dergelijke inrichting geldende bewaringsomstandigheden van dien aard zijn dat zoveel mogelijk wordt voorkomen dat de bewaring van de derdelander gelijkstaat aan detentie in een gevangenisomgeving, zoals kenmerkend is voor penitentiaire detentie.

Verder moeten de omstandigheden van bewaring zodanig zijn dat zowel de door het Handvest gewaarborgde grondrechten als de rechten die zijn verankerd in artikel 16, leden 2 t/m 5, en artikel 17 van richtlijn 2008/115 worden geëerbiedigd.'

Naar het oordeel van de rechtbank zijn de overwegingen in het arrest Landkreis Gifhorn ook van toepassing op detentie op grond van de Opvangrichtlijn. Artikel 10 van de Opvangrichtlijn spreekt immers net als artikel 16 van de Terugkeerrichtlijn van 'specialised detention facilities'. De rechtbank stelt vast dat de detentiefaciliteiten op Schiphol multi-inzetbaar zijn. Op de site van de Dienst Justitiële Inrichtingen staat onder meer het volgende:

Door in één complex verschillende justitiële processen gecombineerd uit te voeren, kunnen DJI, IND, DT&V, OM en de Rechtspraak gebruik maken van elkaars faciliteiten en deskundigheid. Alle woonafdelingen en cellen hebben dezelfde inrichting, waardoor deze geschikt zijn voor meerdere bewonersgroepen en detentieregimes. IND en DJI kunnen zo de wooncapaciteit van het complex onderling uitwisselen als de grootte van hun bewonersgroepen wijzigt.

Detentiecentrum Schiphol

Met ruim 450 (merendeels tweepersoons-) cellen biedt het DCS plaats aan asielzoekers in procedure, bolletjesslikkers en illegale of uitgeprocedeerde vreemdelingen. Ook justitiabelen gedetineerd voor de maximale duur van 8 weken (arrestanten) of in afwachting van een uitspraak (huis van bewaring) verblijven in het detentiecentrum Schiphol. Detentiecentrum Schiphol is de grootste gebruiker van het justitieel complex.

De ruimte waar de grensdetentie wordt ondergaan verschilt dus niet van de ruimte waar strafrechtelijke detentie – in de vorm van afstraffing of het ondergaan van voorlopige hechtenis – wordt ondergaan.

De rechtbank stelt voorts vast dat uit de ter zitting op 10 december 2024 behandelde grensdetentiezaken, het volgende beeld naar voren komt wat betreft de dwang waaraan de vreemdelingen worden onderworpen:

- De vreemdelingen moeten in ieder geval van 16:30 uur tot 08:00 uur op hun cel verblijven. Zij kunnen hun cel dan niet verlaten.
- De vreemdelingen moeten hun lunch op de cel nuttigen. Ze zijn vrij om na de lunch zich weer op de afdeling te begeven.
- De vreemdelingen kunnen 1x per dag gedurende maximaal 1 uur naar een buitenruimte.

Verweerder heeft desgevraagd aangegeven dat de verruiming van de extra verplichte uren op cel een gevolg is van een tekort aan personeel, en dat dit ten behoeve van de orde en veiligheid van zowel het personeel als de vreemdelingen daardoor noodzakelijk is. Verweerder heeft dit evenwel niet nader kunnen onderbouwen en desgevraagd ook niet kunnen aangeven dat zich in het detentiecentrum incidenten hebben voorgedaan die de veiligheid betreffen. Daarnaast heeft verweerder niet kunnen aangeven dat de verplichte uren op cel noodzakelijk zijn voor het met de detentie te bereiken doel, te weten het (voorsnog) geen toegang bieden tot het Schengengebied. Het insluiten lijkt ook veeleer verband te houden met de wijze waarop de minister de grensdetentie gebouwelijk heeft vorm gegeven.

Op basis van de thans bij de rechtbank beschikbare informatie komt de rechtbank tot het oordeel dat de wijze van detentie van de vreemdeling bij de huidige stand van zaken, zowel gebouwelijk als in het regime en de daarbij toegepaste dwang, zoveel elementen bevat die als penitentiair zijn te kenschetsen dat om die reden niet gesproken kan worden van het ondergaan van detentie in een gespecialiseerde inrichting als bedoeld in artikel 10 van de Opvangrichtlijn.

Verweerder heeft ter zitting nog verwezen naar jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat de bewaringsrechter zich niet mag buigen over de uitvoering van het regime. Voor de beoordeling daarvan staat immers een aparte rechtsgang open, namelijk de klachtprocedure. De rechtbank is bekend met deze jurisprudentie maar is van oordeel dat het hier niet gaat om de beoordeling van de uitvoering van het regime maar om de detentieomstandigheden als geheel. Dit dient de rechtbank, desnoods ambtshalve, te toetsen.

Overigens hecht de rechtbank eraan om over de klachtprocedure op te merken dat deze niet als effectief kan worden beschouwd ten aanzien van het door de vreemdeling beoogde doel. Uit de overgelegde stukken van een aantal klachtbehandelingen is de rechtbank gebleken dat de beslissing op de klacht vele maanden op zich laat wachten en dat de vreemdeling zich ten tijde van de uitspraak dan doorgaans niet langer in grensdetentie bevindt. In een aantal van de op 10 december 2024 ter

zitting behandelde zaken is voorts informatie overgelegd dat de uitspraak op de door die vreemdelingen ingediende klacht waarschijnlijk nog maanden op zich zal laten wachten. Het door de vreemdeling met de ingediende klacht te bewerkstelligen doel – het stoppen van de extra uren op cel – is met de procedure daardoor niet te bereiken.

Verweerder heeft, tot slot, ter zitting nog aangegeven dat de situatie op Schiphol wellicht snel zal veranderen. Er zijn op dit moment vijf (van de zes) afdelingen waar vreemdelingen vastzitten bezet. Er is goede hoop dat dit binnenkort naar vier afdelingen zal kunnen worden teruggebracht. Voor vier afdelingen is wel voldoende personeel voorhanden om het avondregime weer in te voeren, aldus verweerder. De rechtbank wil haar ogen niet sluiten voor de logistieke problemen waar verweerder zich soms voor gesteld ziet, zoals in november 2024 sprake was van, op een aantal momenten, een plotse en onvoorziene toename van het aantal vreemdelingen dat zich op Schiphol als asielzoeker meldde. Het is de rechtbank duidelijk dat verweerder tijd nodig heeft om zich naar die nieuwe situatie te richten. Dit kan, gelet op het eminente belang dat met artikel 10 van de Opvangrichtlijn en artikel 5, eerste lid aanhef en onder f, van het EVRM wordt behartigd, echter enkel voor een uiterst kort tijdsbestek. Eiser zit al veel langer dan dat in onrechtmatige detentieomstandigheden.

Het beroep is alleen hierom al gegrond. Nu de onrechtmatige detentieomstandigheden zich al vanaf het begin van de opgelegde grensdetentie voordoen is de detentie van meet af aan onrechtmatig te achten. De rechtbank beveelt de opheffing van de maatregel met ingang van heden. Voor de onrechtmatig doorgebrachte grensdetentie op Schiphol zal eiser een schadevergoeding krijgen van 100 euro per dag. De rechtbank acht gronden aanwezig om een schadevergoeding toe te kennen voor 20 dagen onrechtmatige (tenuitvoerlegging van de) vrijheidsontnemende maatregel van 20 x € 100,- (verblijf detentiecentrum) = € 2.000,-.

NB: de minister van A&M heeft in een aantal vergelijkbare zaken hoger beroep ingesteld en een voorlopige voorziening gevraagd bij de Afdeling.

Op 12 december 2024 heeft de Afdeling uitspraak gedaan in vijf zaken: 2024074/2/V3, 202407478/2/V3, 202407489/2/V3, 202407491/2/V3 en 202407492/2/V3, waarin de minister om een voorlopige voorziening heeft verzocht.

De minister verzoekt de voorlopige voorziening te treffen dat hij de uitspraken van de rechtbank niet hoeft uit te voeren totdat de Afdeling op zijn hoger beroepen heeft beslist. Daarbij beroept hij zich op het grensbewakingsbelang. De minister betoogt dat de rechtbankuitspraken een dusdanig algemene strekking hebben dat afwijzing van zijn verzoeken met zich brengt dat hij genoodzaakt zal zijn om per direct alle vreemdelingen die krachtens de Vw 2000 in het JCS verblijven, in vrijheid te stellen. Omdat hen daarmee de toegang tot het Schengengebied zal moeten worden verleend, leidt dat volgens de minister tot onomkeerbare gevolgen.

Beoordeling en beslissing

Hoewel de voortdurende van de vrijheidsontnemende maatregelen voor de vreemdelingen ingrijpend is, komt onder de gegeven omstandigheden een zwaarder gewicht toe aan het door de minister ingeroepen grensbewakingsbelang. De voorzieningenrechter ziet hierin aanleiding om de gevraagde voorlopige voorzieningen te treffen. De minister hoeft geen proceskosten te vergoeden.

De voorzieningenrechter bepaalt bij wijze van voorlopige voorziening dat de vrijheidsontnemende maatregelen niet hoeven te worden opgeheven totdat de Afdeling op de hoger beroepen heeft beslist.

Inhoudsopgave

2. 28-11-2024, Rb Den Haag MK, ECLI:NL:RBDHA:2024:19864, Jemen, beroep gegrond [actuele geweldsniveau en de humanitaire situatie]

Reden signalering: Het geschil gaat over de vraag of verweerder voldoende en op juiste wijze rekening heeft gehouden met het actuele geweldsniveau en de humanitaire situatie in Jemen. Daarnaast is aan de orde of de humanitaire situatie afdoende is betrokken bij de beoordeling of bescherming moet worden verleend op grond van artikel 3 EVRM. De rechtbank oordeelt dat verweerder beide onderdelen onvoldoende heeft gemotiveerd.

Eiser heeft de Jemenitische nationaliteit en is geboren op [geboortedag] 2007. Eiser heeft aan zijn asielaanvraag ten grondslag gelegd dat hij uit Jemen is vertrokken omdat zijn woonplaats is verdeeld

door meerdere gewapende groeperingen die onderling vechten. Het huis van eiser en zijn familie staat in de vuurlinie, omdat in de buurt een overheidsgebouw staat dat regelmatig doelwit is van geweld. Zijn huis is tijdens gevechten door kogels geraakt. Eiser kan hierdoor vaak niet naar buiten. In maanden waarin de strijdende partijen minder vechten, zijn eiser en zijn ouders meermaals benaderd om eiser te laten deelnemen aan militaire trainingen of educatieve bijeenkomsten van de Houthis. Het werkelijke doel van die bijeenkomsten is rekrutering. Eén keer was eiser met zijn moeder onderweg naar het ziekenhuis, en toen is een auto voor hen ontploft, vermoedelijk door een landmijn. Ook is eisers school aangevallen en werd hij gediscrimineerd toen hij met zijn vader op bezoek was in een plaats in het zuiden van Jemen, omdat hij uit het noorden afkomstig is. Tot slot is eiser 's nachts, onderweg naar een winkel, tegengehouden door gewapende mannen en een halfuur ondervraagd.

Het bestreden besluit

Het asielrelaas van eiser bevat volgens verweerder het volgende geloofwaardig geachte relevante element:

- identiteit, nationaliteit en herkomst;

Verweerder wijst de aanvraag van eiser af, omdat hij geen gegronde vrees heeft voor vervolging en hij bij een terugkeer naar Jemen geen reëel risico op ernstige schade loopt. Volgens verweerder is eisers vrees om gedwongen te worden gerekruteerd niet aannemelijk. Ook heeft eiser volgens verweerder niet aannemelijk gemaakt dat hij een reëel risico loopt omdat zijn huis vlakbij een overheidsgebouw staat dat regelmatig doelwit is van geweld. Ook overigens heeft eiser volgens verweerder niet aannemelijk gemaakt dat hij vanwege individuele omstandigheden een reëel risico loopt om slachtoffer te worden van willekeurig geweld in Jemen. In Jemen is volgens verweerder adequate opvang voor eiser, omdat zijn ouders daar wonen. Verweerder vaardigt tegen eiser een terugkeerbesluit uit waarin is bepaald dat hij Nederland binnen vier weken moet verlaten.

Wat is het oordeel van de rechtbank?

De rechtbank heeft zich bij uitspraak van heden in de zaak met NL24.23848 uitgelaten over de vraag of verweerder voldoende en op de juiste wijze rekening heeft gehouden met het actuele geweldsniveau en de humanitaire situatie in Jemen. Nu de overwegingen van die uitspraak, in onderhavige zaak van overeenkomstige toepassing zijn, volstaat de rechtbank met een verwijzing naar die uitspraak.

Gelet op het voorgaande is het bestreden besluit ondeugdelijk gemotiveerd. Het beroep is reeds hierom gegrond. Verweerder zal in een nieuw besluit ook (opnieuw) moeten beoordelen en motiveren of eiser door de humanitaire omstandigheden in Jemen een reëel risico loopt op een behandeling of situatie in strijd met artikel 3 van het EVRM als hij terugkeert. De rechtbank geeft gelet op het voorgaande nog geen oordeel over de vraag of verweerder deugdelijk heeft gemotiveerd dat eiser geen verhoogd risico loopt op ernstige schade door willekeurig geweld vanwege de door hem gestelde persoonlijke en individuele omstandigheden. Verweerder zal in het nieuw te nemen besluit de persoonlijke kenmerken en individuele omstandigheden die door eiser naar voren zijn gebracht moeten beoordelen in het licht van de veiligheidssituatie in het gebied waar de vreemdeling vandaan komt. Daarbij is in ieder geval relevant dat hij minderjarig is en uit betwist gebied komt waar recent nog werd gevochten.

Conclusie en gevolgen

Het beroep is gegrond en de rechtbank vernietigt het bestreden besluit omdat dit in strijd is met de motiveringsplicht.

Inhoudsopgave

3. 28-11-2024, Rb Groningen, ECLI:NL:RBDHA:2024:19831 , beroep gegrond [kennisgeving leeftijdswijziging; besluit]

Reden signalering: De rechtbank is van oordeel dat de kennisgeving leeftijdswijziging gericht is op rechtsgevolg. Als gevolg van de kennisgeving wijzigt de juridische status van eiser van minderjarige naar meerderjarige, wat gevolgen met zich brengt op het gebied van het recht op onderwijs, begeleiding door Nidos en de mogelijkheden van nareis van gezinsleden. Daarnaast treden er financiële gevolgen in, zoals het moeten afsluiten van een zorgverzekering. (...)

Daaraan voegt de rechtbank toe dat uit artikel 6:3 van de Awb niet volgt dat de kennisgeving toch niet vatbaar is voor bezwaar. Hoewel de wijziging van de leeftijdsregistratie (mede) kan worden aangemerkt als een beslissing inzake de procedure ter voorbereiding van het besluit op de asielaanvraag, treft deze wijziging van de leeftijdsregistratie eiser ook los van het te nemen asielbesluit, gelet op de hierboven genoemde gevolgen.

De minister heeft naar aanleiding van de resultaten van de leeftijdsschouw informatie opgevraagd bij de Zwitserse, Oostenrijkse en Duitse autoriteiten. Uit deze informatie is gebleken dat eiser in deze landen is geregistreerd met de geboortedatum [geboortedatum].

Op 20 maart 2024 heeft de minister een “kennisgeving gewijzigde identiteitsgegevens” verzonden aan de AVIM en Nidos, waarin de minister vermeldt dat de geboortedatum van eiser in Nederland is aangepast naar [geboortedatum].

Op 16 april 2024 heeft eiser bezwaar gemaakt tegen de kennisgeving gewijzigde identiteitsgegevens van 20 maart 2024.

Bij het bestreden besluit van 30 augustus 2024 heeft de minister het bezwaar van eiser kennelijk niet-ontvankelijk verklaard. Volgens de minister is de kennisgeving gewijzigde identiteitsgegevens van 20 maart 2024 een handeling (aanpassen leeftijd) waartegen bezwaar niet mogelijk is. Het discussiepunt omtrent de geboortedatum wordt inhoudelijk nog wel meegenomen bij de beoordeling van de aanvraag om een verblijfsvergunning asiel.

Is het bestreden besluit bevoegd genomen?

Eiser stelt eerst dat het bestreden besluit onbevoegd is genomen. Het besluit is namelijk genomen namens de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, terwijl de bevoegdheid om te beslissen sinds 2 juli 2024 bij de minister ligt.

De rechtbank overweegt dat met ingang van 2 juli 2024 de bevoegde beslissingsautoriteit in het Nederlandse vreemdelingenrecht is gewijzigd van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid naar de minister van Asiel en Migratie. De rechtbank stelt vast dat het bestreden besluit van 30 augustus 2024 ten onrechte is genomen uit naam van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. Dit is een gebrek. De beroepsgrond slaagt in zoverre. De rechtbank is echter van oordeel dat dit gebrek kan worden gepasseerd met toepassing van artikel 6:22 Awb, nu gesteld noch gebleken is dat eiser door de onjuiste ondertekening in zijn belangen is geschaad.

Heeft de minister het bezwaar terecht kennelijk niet-ontvankelijk verklaard?

Eiser stelt, onder verwijzing naar uitspraken van deze rechtbank, zittingsplaats Arnhem, Groningen en Middelburg dat leeftijdswijziging een rechtshandeling is gericht op rechtsgevolg, omdat de juridische status van de vreemdeling wordt gewijzigd en die wijziging gevolgen met zich meebrengt op het gebied van onderwijs, begeleiding door Nidos, de mogelijkheden tot nareis van gezinsleden en financiële gevolgen ten aanzien van de zorgverzekering. De minister heeft daarom ten onrechte het bezwaar van eiser niet-ontvankelijk verklaard.

De rechtbank stelt vast dat zij de in deze zaak voorliggende rechtsvraag eerder heeft beoordeeld in haar uitspraak van 26 januari 2024 (ECLI:NLRBDHA:2024:874). De rechtbank heeft toen geoordeeld dat de kennisgeving gewijzigde identiteitsgegevens een besluit is in de zin van de Awb, waartegen bezwaar mogelijk is. De rechtbank herhaalt de overwegingen uit die uitspraak en maakt deze tot de hare.

“14. [...] Naar het oordeel van de rechtbank is de kennisgeving van de leeftijdswijziging aan te merken als een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Awb, namelijk een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.

Volgens jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is een rechtshandeling een handeling die gericht is op rechtsgevolg en heeft een beslissing rechtsgevolg indien zij erop gericht is een bevoegdheid, recht of verplichting voor een of meer anderen te doen ontstaan of teniet te doen, dan wel de juridische status van een persoon of een zaak vast te stellen.(...) De rechtbank is van oordeel dat de kennisgeving gericht is op rechtsgevolg. Als gevolg van de kennisgeving wijzigt de juridische status van eiser van minderjarige naar meerderjarige, wat gevolgen met zich brengt op het gebied van het recht op onderwijs, begeleiding door Nidos en de mogelijkheden van nareis van gezinsleden. Daarnaast treden er financiële gevolgen in, zoals het moeten afsluiten van een zorgverzekering. (...)

Daaraan voegt de rechtbank het volgende toe. Anders dan de minister heeft aangevoerd, volgt uit artikel 6:3 van de Awb niet dat de kennisgeving toch niet vatbaar is voor bezwaar. Hoewel de wijziging van de leeftijdsregistratie (mede) kan worden aangemerkt als een beslissing inzake de procedure ter voorbereiding van het besluit op de asielaanvraag, treft deze wijziging van de leeftijdsregistratie eiser ook los van het te nemen asielbesluit, gelet op de hierboven genoemde gevolgen voor onderwijs, begeleiding, de mogelijkheden van nareis van gezinsleden en de financiële gevolgen. Dat (ook) bezwaar of beroep mogelijk is tegen sommige andere latere beslissingen, waarin wordt uitgegaan van de gewijzigde leeftijd, doet daar niet aan af. Het beroep is gegrond.

Inhoudsopgave

4. 06-12-2024, Rb Zwolle, ECLI:NL:RBDHA:2024:20460, Iran, beroep gegrond [dienstplichtweigring]

Reden signalering: De rechtbank is van oordeel dat onvoldoende is gemotiveerd dat eiser vanwege zijn Arabische achtergrond bij terugkeer naar Iran niet aan een reëel risico op ernstige schade of vervolging blootgesteld zou kunnen worden. Verder is onvoldoende gekeken naar de risico's die eiser als dienstplichtweigeraar/dienstplichtontduiker loopt. Verder is de rechtbank van oordeel dat, gelet op de Israëlische oorlogsvoering in het Midden-Oosten, en de betrokkenheid van Iran bij verschillende landen waarmee oorlog wordt gevoerd, alsmede de oplopende spanningen tussen Israël en Iran, nader onderzocht moet worden wat de risico's op verdere escalatie van het conflict c.q. de oorlogsvoering tussen Israël en Iran is. Vervolgens zal de minister, tegen de achtergrond van die risicoschatting, moeten beoordelen hoe groot het risico is dat eiser – mede als gevolg van zijn dienstplicht – in een escalatie of oorlog tussen Israël en Iran betrokken zal raken

Eiser heeft verklaard dat hij de Iraanse nationaliteit bezit maar dat hij is geboren en getogen in Koeweit. Volgens eiser kan hij geen legaal verblijf meer krijgen in Koeweit. Ook kan hij niet terugkeren naar Iran, omdat eiser vreest dat hij wordt opgepakt en dan in militaire dienst moet. Eiser is hiertegen, want hij wil geen wapens dragen en niet meevechten in oorlogen waar Iran bij betrokken is.

De minister stelt zich op het standpunt dat de verklaringen van eiser over zijn identiteit, nationaliteit en herkomst geloofwaardig zijn. Ook vindt de minister het geloofwaardig dat er een militaire dienstplicht is in Iran.

Volgens de minister kan eiser niet worden aangemerkt als vluchteling in de zin van het Vluchtelingenverdrag. Eiser heeft ook niet aannemelijk gemaakt dat hij bij terugkeer naar Iran een reëel risico loopt op ernstige schade. De minister heeft de asielaanvraag daarom afgewezen als kennelijk ongegrond.

De rechtbank is van oordeel dat de minister zich niet ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat het onwaarschijnlijk is dat eiser als dienstplichtig militair ingezet zal worden bij gevechtsacties in een Arabisch land. De minister heeft daarbij kunnen betrekken dat niet alle onderdelen van de door eiser genoemde bronnen, op eiser van toepassing zijn. Uit die bronnen blijkt dat de militairen die onder andere in Syrië actief zijn, dit vooral op vrijwillige basis doen. Weliswaar wordt omschreven hoe in Iran wonende Afghaanse vluchtelingen worden verleid om mee te vechten, doordat hen vergoedingen en/of het Iraanse staatsburgerschap wordt beloofd, maar daaruit blijkt niet dat ook eiser met dergelijke praktijken te maken zal krijgen. Eiser is immers een Iraans staatsburger en geen Afghaanse vluchteling. Dat eiser stelt dat hij door Iran wordt gezien als migrant, vluchteling of economisch achtergestelde en dat dit de reden is dat hij zal worden uitgezonden naar Syrië, vindt verder geen bevestiging in het aanwezige en overgelegde bronnenmateriaal. Voor zover wordt gewezen op het AAB, waarin staat dat een dienstplichtige die geen aanhanger is van de regering de pech kan hebben dat de dienstplichtafdeling hem toewijst aan de Revolutionaire Garde,⁸ volgt ook daaruit niet dat eiser het risico loopt om ingezet te worden in gevechtshandelingen in Syrië of Jemen. Weliswaar wordt op pagina 8 van datzelfde ambtsbericht vermeld dat de Qods-brigade, onderdeel van de Revolutionaire Garde, wel (gevechts)handelingen in Syrië, Jemen, Irak en Libanon uitvoert, maar door de minister is op zitting voldoende toegelicht dat het onwaarschijnlijk is dat een dienstplichtige in die brigade zal worden ingedeeld.

Daarbij kan gewezen worden op het Country Policy and information Note Iran van de UK Home Office van november 2022. Hierin staat opgenomen dat "In general, a military service conscript is not likely to be required to commit an act that is contrary to the basic rules of human conduct" en "Sources indicate

that specific military training is limited and that tasks may involve activities such as office work, gardening, driving, cleaning and labouring. Educated and talented conscripts can serve at knowledge-based companies. There is no evidence to indicate conscripts are likely to be involved in acts contrary to the basic rules of human conduct whilst performing military service in Iran”.

Verder kan ook worden gewezen op paragraaf 7 van dat rapport, waaruit kan worden afgeleid dat uit informatie vanaf 2018 lijkt te volgen dat dienstplichtigen in het algemeen niet voor gevechtshandelingen worden ingezet. Dit wordt bevestigd door het AAB van mei 2022, waaruit kan worden afgeleid dat alleen in oorlogstijd dienstplichtigen voor gevechtshandelingen worden ingezet. Dat, wegens de conflicten en oorlogen in onder meer Syrië en Jemen, ook ten aanzien van Iran sprake zou zijn van een oorlogssituatie en daardoor dienstplichtigen bij militaire handelingen in die gebieden betrokken zouden raken, blijkt niet uit de geraadpleegde stukken. Uit die stukken blijkt ook niet dat de betrokkenheid van Iran bij conflicten in die gebieden zou dreigen te escaleren.

Ten aanzien van het argument dat eiser als minderheid wordt gezien en (mogelijk) gediscrimineerd zal worden, waardoor hij in een economisch lastige situatie terecht zou komen en daardoor zich gedwongen zou voelen om tegen een beloning deel te nemen aan gevechtshandelingen in Syrië of Jemen, overweegt de rechtbank als volgt. Vooropgesteld wordt dat discriminatie an sich onvoldoende is om een schending van artikel 3 EVRM aan te nemen, daarvoor is een minimum level of severity vereist. Wel is de rechtbank van oordeel dat de minister de mate van discriminatie nader zal moeten onderzoeken en zal moeten beoordelen of eiser, als gevolg van de discriminatie die in het algemeen ten aanzien van Arabieren in Iran plaatsvindt, het risico loopt op een behandeling die de drempel van een minimum level of severity haalt. Dit klemt temeer nu uit openbare bronnen kan worden afgeleid dat Arabische minderheden van onder meer werk, woning en scholing, worden uitgesloten. Tegen die achtergrond dient de minister tevens te onderzoeken of eiser als gevolg van die discriminatie kan worden aangemerkt als verdragsvluchteling, in het bijzonder omdat de discriminerende handelingen gericht lijken te zijn op Arabieren als etnische groep. Het beroep is in zoverre gegrond.

Verder is de rechtbank, anders dan de minister, van oordeel dat eiser door de Iraanse autoriteiten kan worden gezien als dienstplichtweigeraar. Zo wordt in overweging 2.4.12 van het Country Policy and Information Note Iran van de UK Home Office van november 2022, het individu dat militaire dienstplicht ontwijkt door het land te verlaten, als een “draft evader” beschreven. De rechtbank is verder van oordeel dat uit voornoemd rapport kan worden afgeleid dat deserteurs en dienstplichtontduikers ernstig kunnen worden achtergesteld, doordat zij hun recht op sociale uitkeringen en burgerrechten kunnen verliezen, waaronder toegang tot overheidsbanen en hoger onderwijs, en het recht om een bedrijf op te richten.¹⁴ In randnummer 8.3.2 van dat rapport staat beschreven welke rechten allemaal kunnen worden ontnomen. De rechtbank is dan ook van oordeel dat een nadere analyse moet worden gemaakt van het risico dat eiser loopt op de hiervoor beschreven maatregelen als gevolg van zijn dienstplichtontwijking. Als dergelijke maatregelen jegens eiser worden getroffen, is immers aannemelijk dat voor hem nog minder mogelijkheden zullen bestaan om aan het reguliere economische verkeer in Iran deel te nemen. De minister zal dan ook de impact van die maatregelen moeten analyseren en beoordelen of als gevolg daarvan eiser in dusdanige omstandigheden kan komen te verkeren dat de minimum level of severity wordt gehaald, dan wel of hij als gevolg van die maatregelen als verdragsvluchteling kan worden aangemerkt. Daarbij benadrukt de rechtbank dat van eiser niet mag worden verlangd – zoals bij Afghaanse vluchtelingen in Iran gebeurt – zich voor gevechtseenheden van het Iraanse leger aan te melden om zo in het inkomen te voorzien, omdat een dergelijke invulling van de dienstplicht het risico op gewapende inzet van eiser vergroot. De minister zal in de beoordeling ook moeten betrekken of eiser, als gevolg van discriminatie wegens zijn Arabische achtergrond, een verhoogd risico op de toepassing van voornoemde maatregelen loopt. Het beroep is ook in zoverre gegrond.

Opgelopen spanningen als gevolg van oorlogen en militaire conflicten in de regio.

Wat is het betoog van eiser?

Eiser wijst op de opgelopen spanningen in het Midden-Oosten, waarbij recent nog raketaanvallen van Iran op Israël hebben plaatsgevonden. Eiser zou gedwongen kunnen worden deel te nemen aan de gevechtsacties van Iran tegen Israël. Nu vast staat dat eiser in militaire dienst moet als hij naar Iran wordt overgedragen, zullen zijn bezwaren en principes tegen de militaire dienst niet gerespecteerd worden, zeker niet in het licht van de huidige ontwikkelingen.

Wat is het standpunt van de minister?

Ook met de huidige spanningen in Israël ziet de minister geen reden om terug te komen op het besluit, omdat enkel spanningen niet voldoende zijn en het gaat om een eventuele toekomstige gebeurtenis. Op dit moment is het nog vredesstijd, en dan worden volgens de minister, onder verwijzing naar het AAB Iran van mei 2022, 15 dienstplichtigen niet ingezet.

Wat is het oordeel van de rechtbank?

De rechtbank merkt op dat sinds de datum van het besluit de spanningen in het Midden-Oosten zijn toegenomen. Waar op het moment dat het bestreden besluit is genomen, de oorlogsvoering van Israël zich hoofdzakelijk afspeelde in de Gazastrook en de Westelijke Jordanoever, is de oorlogsvoering nu uitgebreid tot Libanon en worden ook aanvallen uitgevoerd op het grondgebied van andere staten. Uit nationale- en internationale rechtspraak blijkt bovendien dat op grote schaal het internationaal recht wordt geschonden. Oproepen van de internationale gemeenschap tot staakt-het-vuren en terughoudendheid en door het Internationaal Hof van Justitie opgelegde voorlopige voorzieningen, gewezen in het kader van het onderzoek naar genocide, ten aanzien waarvan door het Internationaal Hof is geoordeeld dat in ieder geval een deel van de claims plausibel zijn, worden daarbij door de Israëlische regering genegeerd. Bovendien is inmiddels door het Internationaal Hof van Justitie vastgesteld dat (onder meer) de Israëlische nederzettingen in Oost-Jerusalem en de Westelijke Jordanoever, en de wijze waarop Israël met Palestijns grondgebied (Gazastrook, Westelijke Jordanoever en Oost-Jerusalem) en de Palestijnse bevolking omgaat, een illegale bezetting vormen, en zo snel mogelijk moet worden beëindigd, waaraan de Israëlische regering evenmin gehoor geeft en waarbij de bezettingen zelfs lijken te worden opgevoerd.

Gelijktijdig nemen ook de spanningen tussen Iran en Israël, mede gelet op Irans betrokkenheid bij (een deel van de) landen waarmee Israël oorlog voert, steeds verder toe, met aanvallen over en weer. De rechtbank is van oordeel dat de minister tegen die achtergrond niet langer zonder meer kan volhouden dat sprake is van een tijd van vrede, waarin eiser niet te vrezen heeft voor inzet in militaire handelingen. De minister zal nader moeten beoordelen wat de risico's zijn voor een verdere escalatie of een oorlog. Daarbij zal de minister ook de huidige opstelling van de Israëlische regering moeten betrekken, die tot nu toe gericht lijkt te zijn op (zeer) excessief geweld zonder enig ontzag voor het internationaal recht, zodat van de betrouwbaarheid van de (huidige) Israëlische regering ten aanzien van eventuele toezeggingen die worden gegeven niet zonder meer mag worden uitgegaan. Zo nodig zal de minister zich via de voor hem beschikbare bronnen moeten laten informeren over de actuele stand van zaken die voor de buitenwereld (nog) niet beschikbaar zijn, of geheim zijn, maar die desondanks relevant kunnen zijn voor de inschatting van de risico's op verdere escalatie van het conflict c.q. de oorlogsvoering tussen Israël en Iran. De recente geschiedenis leert dat uit dergelijke informatie soms risico's kunnen worden afgeleid die voor de buitenwereld (nog) niet bekend waren.²⁵

Vervolgens zal de minister, tegen de achtergrond van die risicoschatting, moeten beoordelen hoe groot het risico is dat eiser – mede als gevolg van zijn dienstplicht – in een escalatie of oorlog tussen Israël en Iran betrokken zal raken.

De minister heeft zich aldus niet zonder meer op het standpunt kunnen stellen dat van eiser verwacht kan worden dat hij zich vestigt in Iran. Het had op de weg van de minister gelegen om nader te motiveren waarom van eiser, tegen de achtergrond van de huidige escalatie en oorlog in het Midden-Oosten, kan worden verwacht dat hij zich vestigt in Iran. Nu de minister dit niet heeft gedaan, is ook in zoverre sprake van een motiveringsgebrek. De rechtbank overweegt daarbij dat als uit het nader onderzoek blijkt dat de kans op oorlog tussen Israël en Iran reëel is, moet worden aangenomen dat eiser bij terugkeer naar Iran een reëel risico op ernstige schade loopt, in het bijzonder omdat hij dan deel zou moeten uitmaken van het leger van een van de in conflict tredende partijen. Het verlenen van de asielstatus ligt in dat geval in de rede. Dat er volgens de minister geen sprake zou zijn van fundamentele gewetensbezwaren, wat daar ook van zij, is daarbij niet relevant, nu van een betrokkene nooit mag worden verlangd zijn eigen leven in het kader van een dienstplicht op het spel te zetten. De beroepsgrond slaagt.

Conclusie en gevolgen

De minister heeft de aanvraag ten onrechte afgewezen als kennelijk ongegrond. Het beroep zal gegrond worden verklaard omdat het bestreden besluit onvoldoende deugdelijk is gemotiveerd.

5. 29-11-2024, Rb Arnhem, ECLI:NL:RBDHA:2024:20633, Turkije, beroep gegrond, rechtsgevolgen in stand [femicide-risico; bescherming autoriteiten]

Reden signalering: De rechtbank is van oordeel dat de minister deugdelijk heeft gemotiveerd dat de Turkse autoriteiten in het algemeen bescherming bieden tegen huiselijk geweld en het risico op femicide en dat eiseres daarom bij terugkeer naar Turkije bescherming kan krijgen van de autoriteiten. Hoewel uit het Algemeen Ambtsbericht volgt dat vrouwen in Turkije veelvuldig te maken krijgen met huiselijk geweld en femicide en het niet makkelijk is daartegen beschermende en preventieve maatregelen te nemen, bestaat er wel wetgeving die daarop is gericht en die daadwerkelijk optreden tegen geweld en femicide mogelijk maakt. Eisers hebben naar het oordeel van de rechtbank niet aannemelijk gemaakt dat het voor eiseres gevaarlijk is om bescherming in Turkije te vragen. De angst voor represailles is daarvoor onvoldoende. Ook is niet aannemelijk gemaakt dat het bij voorbaat zinloos is om bescherming te vragen.

Eiseres heeft de Syrische en de Turkse nationaliteit. Eiseres heeft verklaard dat zij in 2012 op zeventienjarige uit Syrië is vertrokken. In 2015 is ze in Turkije getrouwd met een Turkse man. In maart 2023 is zij met haar partner naar Nederland vertrokken. Eiseres stelt Turkije te hebben verlaten omdat zij daar werd gediscrimineerd en seksueel geïntimideerd werd op haar werk.

In de zienswijze heeft eiseres voor het eerst naar voren gebracht dat zij jaren slachtoffer is geweest van huiselijk geweld, gepleegd door haar partner, en zij vreest door hem te zullen worden gedood als zij moet terugkeren naar Turkije.

Het bestreden besluit

De minister acht de verklaringen van eiseres over haar identiteit, nationaliteit en herkomst en de door haar in Turkije ondervonden discriminatie geloofwaardig. In het bestreden besluit wordt betreurd dat eiseres slachtoffer is geworden van huiselijk geweld. Dat er sprake is van de dreiging van vrouwenmoord (femicide) acht de minister echter niet geloofwaardig.

Heeft de minister voldoende gemotiveerd dat de dreiging van femicide ongeloofwaardig is?

Eisers hebben terecht aangevoerd dat de minister in het bestreden besluit onvoldoende heeft gemotiveerd dat de dreiging van femicide ongeloofwaardig is. Hierbij betreft de rechtbank dat de minister het gepleegde huiselijk geweld wel geloofwaardig heeft geacht op basis van de verklaringen van eiseres en de door haar gedane aangifte. Eisers hebben in hun zienswijze echter niet alleen verklaard over het huiselijk geweld, maar ook over de bedreiging met de dood door de man van eiseres. In de aangifte van eiseres staat bovendien dat haar partner op een moment zijn handen om haar nek zou hebben geklemd en daarbij zou hebben verklaard haar te willen vermoorden. Weliswaar volgt uit de enkele aangifte niet dat dit voorval zich daadwerkelijk heeft voorgedaan, maar dat geldt ook voor de verklaringen van eiseres over het huiselijk geweld. De minister heeft dan ook niet duidelijk gemaakt waarom het gepleegde geweld wel, maar de daaruit voortvloeiende dreiging van femicide niet geloofwaardig wordt geacht. Op grond van dit motiveringsgebrek is het beroep gegrond. De beroepsgrond slaagt.

Kan eiseres bescherming krijgen in Turkije?

Tijdens de zitting heeft de minister zich op het standpunt gesteld dat er hoe dan ook geen reden is eiseres aan te merken als vluchteling dan wel als iemand die bij een terugkeer naar Turkije te vrezen heeft voor ernstige schade in de zin van artikel 3 EVRM. Dit is volgens de minister ook het geval als het risico op femicide ook geloofwaardig moet worden geacht. Volgens de minister volgt uit het Algemeen Ambtsbericht namelijk dat er, zowel bij huiselijk geweld als bij de dreiging van femicide, wel degelijk mogelijkheden zijn voor vrouwen om de autoriteiten in te schakelen. Ook in dat geval is het volgens de minister niet bij voorbaat zinloos om bescherming in te roepen van de autoriteiten in Turkije. De minister werpt eiseres daarbij tegen dat zij niet de bescherming van de Turkse lokale autoriteiten heeft ingeroepen.

Ter beantwoording van de vraag of een vreemdeling in het land van herkomst bescherming kan krijgen, dient door de minister eerst te worden onderzocht of door de autoriteiten in het desbetreffende land in het algemeen bescherming wordt geboden. Daarbij dient hij informatie over de algemene situatie in het land van herkomst, in het bijzonder uit ambtsbericht van het ministerie van Buitenlandse

Zaken en rapporten van internationale organisaties te betrekken. Als de minister die vraag bevestigend heeft beantwoord, is het vervolgens aan de vreemdeling om aannemelijk te maken dat het vragen van bescherming voor hem gevaarlijk dan wel bij voorbaat zinloos moet worden geacht. Als de vreemdeling dit laatste niet aannemelijk maakt, kan slechts het tevergeefs inroepen van de bescherming leiden tot de conclusie dat aannemelijk is gemaakt dat die autoriteiten niet bereid of in staat zijn bescherming te bieden.

De rechtbank is van oordeel dat de minister deugdelijk heeft gemotiveerd dat de Turkse autoriteiten in het algemeen bescherming bieden tegen huiselijk geweld en het risico op femicide en dat eiseres daarom bij terugkeer naar Turkije bescherming kan krijgen van de autoriteiten. Hoewel uit het Algemeen Ambtsbericht volgt dat vrouwen in Turkije veelvuldig te maken krijgen met huiselijk geweld en femicide en het niet makkelijk is daartegen beschermende en preventieve maatregelen te nemen, bestaat er wel wetgeving die daarop is gericht en die daadwerkelijk optreden tegen geweld en femicide mogelijk maakt. Zo staat in het Algemeen Ambtsbericht dat de autoriteiten een contactverbod kunnen opleggen, er diverse vrouwenrechtenorganisaties die vrouwen in dergelijke situaties bijstaan en zijn er 'blijf-van-mijn-lijf huizen' voor vrouwen. Eisers hebben naar het oordeel van de rechtbank niet aannemelijk gemaakt dat het voor eiseres gevaarlijk is om bescherming in Turkije te vragen. De angst voor represailles is daarvoor onvoldoende. Ook is niet aannemelijk gemaakt dat het bij voorbaat zinloos is om bescherming te vragen. Uit de overgelegde brief van Vluchtelingenwerk volgt namelijk geen wezenlijk ander beeld dan in het Algemeen Ambtsbericht wordt omschreven. Zo staat in de door eiseres overgelegde informatie dat geweld tegen vrouwen wijdverspreid is, dat femicide veel voorkomt en dat de wil tot handhaving veelal ontbreekt. Hieruit kan echter nog niet worden afgeleid dat het vragen om bescherming bij voorbaat zinloos is. Van eiseres had daarom mogen worden verwacht dat zij eerst gebruik had gemaakt van de beschermingsmogelijkheden die er wel zijn in Turkije, voordat eisers een beroep zouden doen op internationale bescherming. Dit hebben zij niet gedaan. De beroepsgrond slaagt niet.

Had de minister een iMMO-onderzoek moeten laten uitvoeren?

De rechtbank is van oordeel dat de minister in dit geval geen iMMO-onderzoek heeft hoeven laten verrichten. Op grond van artikel 3.109e, eerste lid, van het Vreemdelingenbesluit 2000, wat de implementatie is van artikel 18 van de Procedurerichtlijn, is de minister gehouden een forensisch medisch onderzoek (FMO) op te starten als hij dat relevant acht. De rechtbank is van oordeel dat de minister een FMO niet relevant heeft mogen achten voor zover daarmee de verklaringen van eiseres over de dreiging van femicide zouden kunnen worden ondersteund. Uit het voorgaande volgt namelijk dat, ook als wel wordt uitgegaan van die dreiging, dit niet leidt tot een andere uitkomst. De beroepsgrond slaagt niet.

Conclusie en gevolgen

Het beroep is gegrond, omdat de minister zijn standpunt over de geloofwaardigheid van de dreiging van femicide onvoldoende heeft gemotiveerd. Daarom vernietigt de rechtbank het bestreden besluit. De rechtbank ziet echter aanleiding om de rechtsgevolgen van het bestreden besluit in stand te laten⁵, omdat eisers niet aannemelijk hebben gemaakt dat zij vanwege deze dreiging een gegronde vrees voor vervolging hebben dan wel een reëel risico lopen op schending van artikel 3 EVRM. Dat betekent dat eisers geen gelijk krijgen en de afwijzing van de asielaanvraag in stand blijft.

Inhoudsopgave

6. 31-10-2024, Rb Rotterdam, ECLI:NL:RBDHA:2024:20400, beroep gegrond [Dublin-Duitsland; suicide-risico; Werkinstructie 2021/3; BMA-advies]

Reden signalering: Eiser heeft in beroep nadere medische informatie overgelegd. De rechtbank is van oordeel dat in lijn met het arrest C.K., en gelet op deze aanvullende medische gegevens, verweerder een medisch/BMA-advies dient op te vragen en zich er van dient te vergewissen dat de overdracht naar Duitsland niet op zichzelf een reëel en bewezen risico op aanzienlijke en onomkeerbare achteruitgang van de gezondheidstoestand inhoudt.

Eiser betwist dat uitgegaan kan worden van het interstatelijk vertrouwensbeginsel ten aanzien van Duitsland. Overdracht naar Duitsland, zonder in verband daarmee onderzoek te doen en individuele garanties af te dwingen, verhoudt zich niet met de eisen gesteld door artikel 3 EVRM. Het EVRM legt

verdergaande verplichtingen op dan het EU-recht als het gaat om rechtsbescherming. Op grond van het EVRM heeft verweerder een actieve onderzoeksplicht met een autonoom karakter. Het niet doen van onderzoek is al een schending van artikel 3 EVRM. Eiser had voordat het besluit genomen werd in de gelegenheid gesteld dienen te worden om medische stukken te overleggen. Eiser is een bijzonder kwetsbaar persoon vanwege de voor hem traumatische ervaringen in Duitsland. Hiervoor staat hij onder medische behandeling. Alleen al het horen van het woord Duitsland wekt een heftige reactie op bij eiser. Medische behandeling in Duitsland zal averechts werken en schadelijk zijn voor zijn mentale gezondheid. Zodanig dat er sprake is van een schending van artikel 3 EVRM. Gelet hierop en op het arrest van het EHRM van 4 november 2014, Tarakhel, (ECLI:CE:ECHR:2014:1104JUD002921712) had verweerder Duitsland om garanties moeten vragen. Ook doet eiser een beroep op het arrest van het Hof van Justitie (Hof) van 16 februari 2017, C.K., (ECLI:EU:C:2017:127). Het bestreden besluit is onzorgvuldig en dus onrechtmatig genomen. Eiser beroept zich verder op het arrest van het Hof van 29 februari 2024, X, (ECLI:EU:C:2024:195), wat ziet op de deelbaarheid van het interstatelijk vertrouwensbeginsel, waar nuancering van de bewijslastverdeling uit volgt.

De rechtbank overweegt allereerst dat de Afdeling in onder meer de uitspraak van 13 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:896, het toetsingskader en de bewijslastverdeling in Dublinzaken uiteen heeft gezet. Naar aanleiding van het arrest X heeft de Afdeling in de uitspraak van 4 september 2024 (ECLI:NL:RVS:2024:3455), dit toetsingskader nog nader aangevuld. De rechtbank ziet geen grond voor het oordeel dat dit toetsingskader en de bewijslastverdeling in Dublinzaken niet in lijn zou zijn met de uit het EVRM voortvloeiende verplichtingen. Er is dan ook geen sprake van, zoals eiser dat betoogt, dat er op verweerder eerder een onderzoeksplicht komt te rusten, dan wel dat deze onderzoeksplicht verder zou gaan dan in die uitspraken uiteen is gezet. De rechtbank zal in deze uitspraak het bestreden besluit daarom aan dat hand van het kader zoals uiteengezet in voornoemde uitspraken van de Afdeling toetsen.

Daarbij is in de eerste plaats van belang dat ook uit recente jurisprudentie van de Afdeling volgt dat in zijn algemeenheid ten opzichte van Duitsland mag worden uitgegaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel. De rechtbank wijst hierbij op de uitspraak van de Afdeling van 11 september 2024 (ECLI:NL:RVS:2024:3661). Dit betekent dat verweerder in beginsel mag uitgaan van het vermoeden dat Duitsland zijn internationale verplichtingen tegenover eiser zal nakomen en dat de behandeling van eiser in Duitsland niet in strijd zal zijn met artikel 4 van het Handvest en artikel 3 EVRM. Dit vermoeden is weerlegbaar. Het is aan eiser om met concrete aanwijzingen aannemelijk te maken dat hij bij overdracht aan Duitsland, als gevolg van het niet nakomen van internationale verplichtingen door de Duitse autoriteiten, een reëel risico loopt op een met artikel 4 van het Handvest en artikel 3 EVRM strijdige behandeling. Daarvoor kan hij objectieve (landen)informatie over de werking van het asiel- en opvangsysteem in Duitsland overleggen of verklaringen afleggen over eigen ervaringen aangaande het asiel- en opvangsysteem in Duitsland.

Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder zich terecht en deugdelijk gemotiveerd op het standpunt gesteld dat ten aanzien van Duitsland (nog steeds) van het interstatelijk vertrouwensbeginsel kan worden uitgegaan en dat eiser er niet in is geslaagd om aannemelijk te maken dat hij na overdracht aan Duitsland, als gevolg van het niet nakomen van internationale verplichtingen door de Duitse autoriteiten, een reëel risico loopt op een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM en artikel 4 van het Handvest. Eiser heeft bij het aanmeldgehoor Dublin medische informatie van een Duitse huisarts en een Duitse kliniek voor algemene chirurgie en een kliniek voor psychiatrische behandeling overgelegd. Zoals verweerder hierover in het besluit heeft overwogen, blijkt daaruit dat eiser al eerder in Duitsland de benodigde medische zorg heeft gekregen en dat er rekening is gehouden met zijn persoonlijke situatie door zijn woonsituatie te wijzigen van met meerdere personen op een kamer naar alleenwonend. Verweerder heeft zich dan ook op terecht op het standpunt gesteld dat eiser niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij, zonder het verkrijgen van aanvullende garanties, in Duitsland niet de benodigde zorg- en opvangvoorzieningen zal kunnen krijgen. Verweerder heeft er bovendien ter zitting op gewezen dat in de aankondiging van de overdracht aan Duitsland van 16 oktober 2024 is aangegeven dat eiser medische verzorging nodig heeft waarbij de medische diagnose is vermeld, en verklaard dat als Duitsland vlak voor de overdracht aangeeft geen behandel mogelijkheden te hebben, eiser niet zal worden overgedragen. Het beroep op het arrest Tarakhel slaagt dan ook niet.

Het betoog dat verweerder onzorgvuldig heeft gehandeld door het nemen van het besluit niet aan te houden in afwachting van (nadere) medische stukken, wordt niet door de rechtbank wordt gevolgd. De aankondiging in de zienswijze dat stukken van de medisch behandelaar zo snel mogelijk zouden worden overgelegd is onvoldoende concreet. Er is namelijk niet geconcretiseerd wanneer bepaalde stukken overgelegd zouden worden dan wel of (en hoe) er al contact was geweest met, bijvoorbeeld, een medisch behandelaar om deze medische stukken te verkrijgen. Ook is eiser niet met verweerder in overleg getreden over deze medische stukken en wanneer deze overgelegd zouden (kunnen) worden. Tot slot heeft eiser geen verzoek tot het aanhouden van de beslissing gedaan bij verweerder. Gelet hierop heeft verweerder geen grond hoeven zien om het nemen van het bestreden besluit aan te houden in afwachting van aanvullende medische stukken. Dit geeft geen blijk van een gebrek aan zorgvuldigheid aan de kant van verweerder. Deze beroepsgrond slaagt dan ook niet.

Eiser heeft in beroep nadere medische informatie overgelegd. De rechtbank is van oordeel dat in lijn met het arrest C.K., en gelet op deze aanvullende medische gegevens, verweerder een medisch/BMA-advies dient op te vragen en zich er van dient te vergewissen dat de overdracht naar Duitsland niet op zichzelf een reëel en bewezen risico op aanzienlijke en onomkeerbare achteruitgang van de gezondheidstoestand inhoudt.

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in zijn uitspraak van 24 februari 2022, moet de vraag of de overdracht van een vreemdeling met een bijzonder slechte gezondheidstoestand op zichzelf een reëel en bewezen risico op aanzienlijke en onomkeerbare achteruitgang van de gezondheidstoestand inhoudt, worden onderscheiden van de vraag of in die andere lidstaat na de overdracht voor die vreemdeling passende medische zorg aanwezig is. Zowel de overdracht zelf als de afwezigheid van passende medische zorg kunnen immers een reëel risico op een onmenselijke of vernederende behandeling tot gevolg hebben. Uit het arrest C.K. volgt dat wanneer een vreemdeling objectieve gegevens overlegt die de bijzondere ernst van zijn gezondheidstoestand en ook de aanzienlijke en onomkeerbare gevolgen aantonen waartoe een overdracht zelf zou kunnen leiden, verweerder bij het nemen van het overdrachtsbesluit moet beoordelen wat het risico is dat die gevolgen zich voordoen. Die vergewisplicht treedt onder meer in wanneer het risico dat een vreemdeling suïcide zal plegen als gevolg van zijn of haar overdracht door een medisch deskundige als reëel of hoog is ingeschat.

In dat geval vereist de vergewisplicht dat verweerder de gerezen twijfel over de weerslag van de overdracht op de gezondheid van een vreemdeling deugdelijk gemotiveerd wegneemt. Verweerder kan in beginsel met het uitvoeren van de door het BMA vastgestelde reisvereisten voorafgaand aan, tijdens of direct na de reis, de gerezen twijfel over een schending van artikel 3 EVRM als gevolg van de overdracht zelf wegnemen.

Uit de werkinstructie 2021/3 van verweerder blijkt bovendien dat aan het BMA advies wordt gevraagd indien er objectieve medische informatie ligt van een behandelaar die een 'verhoogd' of 'reëel' suïcide risico inschat. Wanneer er door de behandelaar niet wordt gesproken over een reëel of verhoogd suïcide risico of waar dit onvoldoende is gerelateerd aan de daadwerkelijke overdracht, zal er geen BMA-onderzoek worden opgestart.

Met de in beroep overgelegde medische stukken heeft eiser naar het oordeel van de rechtbank objectieve gegevens overgelegd waarin staat dat sprake is van een verhoogd suïcide risico bij overdracht. In het verslag van de huisarts op 17 oktober 2024 staat "(...) *Cl geeft aan bij kleine geluiden op AZC onder zijn bed te schieten uit angst dat hij opgehaald wordt voor Dublin regeling. Cl noemt veel meer suïcidale gedachten te hebben, hierbij denkt hij aan verschillende mogelijke methodes, zoals zichzelf wurgen of polsen doorsnijden. Cl heeft geen concreet plan maar noemt zijn leven te nemen als ze hem mee zouden nemen naar Duitsland. Risico wordt als verhoogd ingeschat, niet acute.*".

Anders dan door verweerder ter zitting is gesteld, is dit niet enkel een weergave van wat eiser aan de huisarts heeft verteld, maar bevat het ook een medische inschatting van een daartoe deskundig arts in het kader van suïcidaliteit wanneer eiser aan Duitsland wordt overgedragen. Al eerder, tijdens het aanmeldgehoor op 27 augustus 2024, heeft eiser gesteld bij overdracht aan Duitsland suïcide te zullen plegen. Bij deze stand van zaken kan het standpunt van verweerder ter zitting dat geen advies hoeft te worden ingewonnen bij BMA geen stand houden. Verweerder dient alsnog aan het BMA advies te vragen over het door de huisarts ingeschatte verhoogde suïcide risico en of er daarom reisvereisten voorafgaand aan, tijdens of direct na de reis moeten worden uitgevoerd om het risico dat eiser suïcide zal plegen bij overdracht weg te nemen. Pas dan kan verweerder een besluit nemen.

Conclusie en gevolgen

Het beroep is gegrond. De rechtbank vernietigt het bestreden besluit.

Inhoudsopgave

7. 05-12-2024, Rb Middelburg, ECLI:NL:RBDHA:2024:20392, Turkije, beroep gegrond [asielmotieven; samenhangende beoordeling]

Reden signalering: Eiser wordt gevolgd in zijn betoog dat verweerder ten onrechte niet als afzonderlijk asielmotief heeft aangemerkt en beoordeeld dat eiser niet wil deelnemen aan de militaire dienst. Hoewel eiser dit asielmotief niet tijdens de gehoren naar voren heeft gebracht, heeft hij dit wel gedaan in de besluitvormingsfase, namelijk in de zienswijze.

Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder onvoldoende gemotiveerd waarom de betrokkenheid van eiser bij SECO niet maakt dat eiser in de negatieve aandacht staat van de Turkse autoriteiten. Van verweerder mag worden verwacht dat hij een samenhangende beoordeling maakt van alle door eiser gestelde feiten en omstandigheden die naar zijn mening maken dat hij bij terugkeer naar Turkije als Gülenist vervolging te vrezen heeft, dan wel een reëel risico loopt op ernstige schade.

Aan de asielaanvraag heeft eiser ten grondslag gelegd dat hij Gülenist is, net zoals zijn ouders. De ouders van eiser zijn strafrechtelijk veroordeeld vanwege hun betrokkenheid bij de Gülenbeweging. Eiser heeft kinderen van gevangenen geholpen en hij was betrokken bij het overmaken van geld voor gevangenen. In maart 2023 heeft eiser van een *abi* te horen gekregen dat mensen die vergelijkbare ondersteuning aan gevangenen hadden gegeven waren aangehouden door de politie. Eiser heeft vervolgens met gebruikmaking van een Amerikaans visum Turkije verlaten.

Het asielrelaas bevat volgens verweerder twee asielmotieven: ten eerste de identiteit, nationaliteit en herkomst van eiser en ten tweede de problemen van zijn ouders in verband met Gülenisme. Beide asielmotieven acht verweerder geloofwaardig. Verweerder stelt zich echter op het standpunt dat eiser niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij een gegronde vrees voor vervolging heeft of bij terugkeer naar Turkije een reëel risico loopt op ernstige schade en heeft de asielaanvraag van eiser afgewezen als ongegrond.

De rechtbank oordeelt als volgt.

Asielmotief Gülenisme

Eiser voert aan dat verweerder ten onrechte niet als relevant element heeft aangemerkt dat eiser zelf Gülenist is en als gevolg daarvan problemen heeft ondervonden. Verweerder heeft niet onderkend dat eiser tot een risicogroep behoort.

Eiser wordt hierin gevolgd. De rechtbank kan niet anders dan concluderen dat uit het relaas van eiser als asielmotief voortvloeit dat eiser zelf Gülen-aanhanger is. Dat is immers een reden die eiser bij zijn asielaanvraag heeft genoemd en dat maakt deel uit van de kern van zijn relaas. Verweerder heeft dit echter, ten onrechte, niet onderkend als asielmotief.

In het bestreden besluit heeft verweerder overwogen dat Gülen-aanhangers worden beschouwd als een risicoprofiel, maar dat eiser er niet in is geslaagd om op eigen merites aannemelijk te maken dat hij hiertoe behoort. Ter zitting heeft de gemachtigde van verweerder kenbaar gemaakt dat dit een verschrijving is. Verweerder volgt wel degelijk dat eiser een Gülen-aanhanger is en dat hij om die reden tot een risicoprofiel behoort. Volgens verweerder is dit voldoende beoordeeld in het bestreden besluit.

De rechtbank volgt verweerder hierin niet. Het bestreden besluit geeft onvoldoende blijk van een beoordeling van eisers vrees voor vervolging in het licht van de omstandigheid dat hijzelf Gülen-aanhanger is. In het bestreden besluit staat immers juist expliciet dat eiser niet aannemelijk heeft gemaakt tot het risicoprofiel te behoren. Ook uit de overige overwegingen blijkt onvoldoende van een dergelijke beoordeling. Gelet op het voorgaande is dan ook sprake van een gebrek in het bestreden besluit.

Asielmotief vrees voor militaire dienst

Eiser voert daarnaast aan dat verweerder ten onrechte niet als asielmotief heeft aangemerkt dat eiser niet wil deelnemen aan de militaire dienst in Turkije. Ter onderbouwing van de militaire dienst heeft

eiser in beroep een uitdraai van *e-devlet* overgelegd. Hieruit blijkt dat een bericht is verstuurd naar eiser met de mededeling zijn uitstel voor de militaire dienst is geëindigd, dat hij gezocht wordt vanwege onttrekking aan de registratie/keuring en dat hij zich dient te melden.

Eiser wordt gevolgd in zijn betoog dat verweerder ten onrechte niet als afzonderlijk asielmotief heeft aangemerkt en beoordeeld dat eiser niet wil deelnemen aan de militaire dienst. Hoewel eiser dit asielmotief niet tijdens de gehoren naar voren heeft gebracht, heeft hij dit wel gedaan in de besluitvormingsfase, namelijk in de zienswijze. In de zienswijze heeft eiser kenbaar gemaakt dat zijn uitstel voor de militaire dienst is komen te vervallen en dat hij is opgeroepen om zich te melden. Verweerder heeft ten onrechte in het bestreden besluit overwogen dat dit niet betrokken kan worden in de risico-inschatting omdat eiser dit niet tijdens de gehoren naar voren heeft gebracht. Naar het oordeel van de rechtbank heeft eiser dit asielmotief niet dusdanig laat naar voren gebracht dat verweerder dit zonder meer buiten beschouwing kan laten. Daarbij komt dat eiser in beroep een stuk ter onderbouwing van dit asielmotief heeft overgelegd. Ook op dit punt is dan ook sprake van een gebrek in het bestreden besluit.

Activiteiten voor SECO

Eiser voert verder aan dat hij aannemelijk heeft gemaakt dat hij (inmiddels) in de negatieve belangstelling staat van de Turkse autoriteiten omdat hij lid is van en actief is voor SECO, een Gülen-gelieerde instelling in Nederland. De Turkse inlichtingendienst verzamelt via de Turkse ambassades, waaronder die in Nederland, inlichtingen over Gülenisten en er zijn kliklijnen geopend. Het openbaar ministerie in Bursa is na een aangifte een onderzoek gestart naar SECO.

Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder onvoldoende gemotiveerd waarom de betrokkenheid van eiser bij SECO niet maakt dat eiser in de negatieve aandacht staat van de Turkse autoriteiten. Ter zitting heeft de gemachtigde van verweerder toegelicht dat het geloofwaardig wordt geacht dat eiser betrokken is bij deze instelling. Uit het door eiser overgelegde stuk volgt dat de Turkse autoriteiten onderzoek hebben gedaan naar SECO en dat informatie over de personen die in de jaren 2022-2023 actief voor de SECO verzonden is naar provincies waar onderzoeken worden uitgevoerd. Verweerder zal alsnog moeten beoordelen wat eisers betrokkenheid bij SECO betekent voor de aannemelijkheid van de door hem gestelde vrees. Van verweerder mag worden verwacht dat hij een samenhangende beoordeling maakt van alle door eiser gestelde feiten en omstandigheden die naar zijn mening maken dat hij bij terugkeer naar Turkije als Gülenist vervolging te vrezen heeft, dan wel een reëel risico loopt op ernstige schade. Behalve eisers betrokkenheid bij SECO dient dan een rol te spelen het geloofwaardig geachte feit dat eisers ouders reeds veroordeeld zijn tot gevangenisstraf vanwege hun Gülenisme en dat eiser hulp en steun heeft geboden aan (familieleden van) gevangenen in Turkije.

Conclusie

Reeds gelet op het voorgaande is het bestreden besluit genomen in strijd met het zorgvuldigheids- en motiveringsvereiste, zoals neergelegd in artikel 3:2 en artikel 3:46 van de Algemene wet bestuursrecht. De overige beroepsgronden van eiser behoeven daarom geen bespreking.

Inhoudsopgave

8. 05-12-2024, Rb 's-Hertogenbosch, NL24.32633, ECLI:NL:RBDHA:2024:20746, beroep gegrond [Dublin-België;opvang alleenstaande, meerderjarige, niet-kwetsbare mannelijke asielzoekers]

Reden signalering: De vraag is of de dak- en thuislozenopvang voldoet aan de minimumnorm als bedoeld in de Opvangrichtlijn dan wel of deze vorm van (tijdelijke) opvang kan voorkomen dat een Dublin-terugkeerder die hierop aangewezen is in een situatie terecht komt van zeer verregaande materiële deprivatie, zoals bedoeld in het arrest Jawo. De minister had nader moeten motiveren waarom het - soms wel langer dan zes maanden - moeten bivakkeren in de daklozenopvang voor asielzoekers, waaronder Dublin-terugkeerders, niet door de ondergrens van het arrest Jawo zakt.

Eiser stelt dat de minister ten aanzien van België niet kan uitgaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel. Onder verwijzing naar de tussenuitspraak van 19 juli 2024 voert eiser het volgende aan. Volgens eiser gaat de minister voorbij aan het feit dat uit de uitspraak van de Afdeling

van 13 maart 2024 volgt dat een alleenstaande, meerderjarige, niet-kwetsbare mannelijke asielzoeker op dit moment geen reële kans heeft om in België een plaats in de reguliere opvang te krijgen, omdat bij de toewijzing van reguliere opvang voorrang wordt gegeven aan families, vrouwen, kinderen en kwetsbaren. Dat eiser in het kader van de Dublinverordening zal worden overgedragen maakt geen verschil nu uit de beschikbare informatie blijkt dat ook alleenstaande, minderjarige, niet kwetsbare mannelijke asielzoekers die worden overgedragen op grond van de Dublinverordening (nagenoeg) geen kans hebben om in de reguliere opvang terecht te komen.

Asielzoekersopvang in België

Vaststaat dat België in beginsel verantwoordelijk is voor de behandeling van eisers asielaanvraag. Met het van België ontvangen claimakkoord heeft België ook gegarandeerd dat het een - opvolgende - asielaanvraag van eiser in behandeling zal nemen. Ter beoordeling ligt voor of eiser, gelet op het nijpende tekort aan reguliere opvangplaatsen en noodopvangplaatsen, bij overdracht aan België ervoor moet vrezen dat de onverschilligheid van de autoriteiten tot gevolg zou hebben dat hij, terwijl hij volledig afhankelijk is van overheidssteun, buiten zijn wil en eigen keuzes om terecht komt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie.

In de reeds genoemde Afdelingsuitspraak van 13 maart 2024 heeft de Afdeling geconcludeerd dat de minister deugdelijk heeft gemotiveerd dat zij bij de toepassing van de Dublinverordening voor België terecht uitgaat van het interstatelijk vertrouwensbeginsel en dat de vreemdelingen niet aannemelijk hebben gemaakt dat zij een reëel risico lopen dat zij bij overdracht aan België terecht komen in een situatie die in strijd is met artikel 4 van het Handvest en artikel 3 EVRM. Daarbij heeft de Afdeling overwogen dat er wel tekortkomingen zijn in de opvangvoorzieningen, maar dat deze tekortkomingen niet betekenen dat de bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid wordt bereikt. Daarbij is van belang dat de asielzoekers die niet direct een reguliere opvangplaats krijgen toegewezen, wel gebruik kunnen maken van nood- en daklozenopvang en van medische en juridische voorzieningen.

De rechtbank Roermond heeft in een uitspraak van 12 oktober 2023 de door die zittingsplaats in een eerdere tussenuitspraak aan de Belgische autoriteiten gestelde vragen over de asielopvang in België en de daarop door die autoriteiten gegeven antwoorden weergegeven. Op basis van de door de Belgische autoriteiten verstrekte informatie concludeerde de rechtbank dat er een gereede kans bestaat dat alleenstaande, niet-kwetsbare mannelijke asielzoekers hun toevlucht moeten nemen tot opvang in een voorziening voor daklozen. Tevens blijkt uit die informatie dat de Belgische autoriteiten erkennen dat de gang naar de rechter geen effectief rechtsmiddel is omdat Fedasil (de Belgische vreemdelingendienst) niet kan voldoen aan uitspraak van de rechter als die beveelt om - adequate - opvang te bieden, zodat dit ook niet van eiser kan worden geveerd. Ook zittingsplaats Rotterdam komt tot een dergelijke conclusie in haar einduitspraak van 21 augustus 2024.

Dak- en thuislozenopvang

De rechtbank leidt uit de beschikbare landeninformatie af dat asielzoekers die op de wachtlijst staan in afwachting van een reguliere opvangplaats kunnen verblijven in de noodopvang. In de door eiser overgelegde stukken wordt benoemd dat een deel van de asielzoekers zich genoodzaakt ziet om te verblijven in kraakpanden, maar of dat een situatie is die voortkomt uit een gebrek aan (nood)opvangplaatsen en daklozenopvang of uit eigen keuzes kan de rechtbank uit deze stukken niet afleiden. De meerderheid van de noodopvangplaatsen biedt 24-uursopvang en bevat in elk geval de basisvoorzieningen: onderdak, voedsel, toegang tot sanitaire voorzieningen, kleding en sociale basisondersteuning. Uit onder meer het rapport van Dashboard blijkt echter dat er ook met de noodopvang te weinig plaatsen zijn. Als gevolg hiervan zijn er asielzoekers – met name de groep alleenstaande, meerderjarige niet-kwetsbare mannen – die aangewezen zijn op de dak- en thuislozenopvang, waar in beginsel (alleen) nachtopvang geboden wordt.

Eiser stelt dat er ook met de daklozenopvang naast de reguliere en noodopvang nog onvoldoende plaatsen zijn. Daarbij verwijst hij naar het rapport van Dashboard. Naar het oordeel van de rechtbank is met dit rapport, noch uit de overige stukken in het dossier, een duidelijk beeld geschetst van een tekortschietend aantal daklozenopvangplaatsen in België. Het rapport van Dashboard zegt namelijk alleen iets over de daklozenopvang in Brussel. Eiser heeft in zoverre zijn stelling, dat de minister niet meer van het vermoeden kan uitgaan dat België aan zijn internationale verplichtingen zal voldoen, onvoldoende onderbouwd.

De vraag waarvoor de rechtbank zich vooral geconfronteerd ziet is of de dak- en thuislozenopvang voldoet aan de minimumnorm als bedoeld in de Opvangrichtlijn dan wel of deze vorm van (tijdelijke) opvang kan voorkomen dat een Dublinterugkeerder die hierop aangewezen is in een situatie terecht komt van zeer verregerende materiële deprivatie, zoals bedoeld in het arrest Jawo. De meest elementaire behoeften waarin moet worden voorzien zijn dus eten, persoonlijke hygiëne en een 'Unterkunft', dat kan worden vertaald als 'accommodatie', 'verblijfsplaats', 'onderkomen' of, zoals in de Nederlandse vertaling van het arrest Jawo, als 'woonruimte'. Hoe het laatste element – eine Unterkunft – precies moet worden uitgelegd is naar het oordeel van de rechtbank dus niet eenduidig op te maken uit de verschillende taalversies, maar deze lijken wel te duiden op een zekere mate van bestendig onderkomen waar de asielzoeker – al dan niet ook overdag – kan verblijven. Gelet hierop rijst de vraag of de tekortkoming in het Belgische opvangsysteem onder de drempel blijft van het Jawo arrest indien slechts wordt voorzien in een verblijfplaats of onderkomen voor de nacht omdat het Hof van oordeel is dat wel degelijk moet worden voorzien in een plaats om te wonen, leven en verblijven.

Het antwoord op deze vraag is naar het oordeel van de rechtbank van belang omdat het duidelijk is dat, als deze vorm van daklozen(nacht)opvang niet zou mogen worden meegerekend omdat daarmee de bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid – en overigens ook de minimumnormen van de Opvangrichtlijn wordt overschreden – er in België een dusdanig structureel tekort aan (nood)opvang is dat aannemelijk is dat een alleenstaande, meerderjarige, niet-kwetsbare mannelijke Dublinterugkeerder, zoals eiser, na overdracht terecht komt in een situatie die strijdig is met artikel 4 van het Handvest, temeer omdat uit het AIDA-rapport van mei 2024 (pagina 103) volgt dat het gemiddeld zes maanden duurt voordat asielzoekers die op de wachtlijst staan opvang krijgen. Een periode van zes maanden – en zelfs langer – wordt ook genoemd in de brieven van maart en september 2023 van de Belgische autoriteiten.

De rechtbank is van oordeel dat de minister nader had moeten motiveren waarom het - soms wel langer dan zes maanden - moeten bivakkeren in de daklozenopvang voor asielzoekers, waaronder Dublin-terugkeerders, niet door de ondergrens van het arrest Jawo zakt. Het bestreden besluit is naar het oordeel van de rechtbank in bovengenoemde zin onvoldoende gemotiveerd. De rechtbank zal daarom het beroep gegrond verklaren en het bestreden besluit vernietigen.

Inhoudsopgave

9. 10-12-2024, Rb Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2024:20680, beroep gegrond [Dublin-Kroatië; interstatelijk vertrouwensbeginsel; onmenselijke vernederende behandeling; artikel 4 EU Handvest; onverplicht behandelen asielaanvraag]

Reden signalering: de rechtbank heeft geen aanleiding om niet uit te gaan van de juistheid van de verklaringen van eiser over de wijze waarop hij in Kroatië is behandeld voordat hij in Nederland een asielaanvraag heeft ingediend. De rechtbank kwalificeert de behandeling die eiser heeft ondergaan als vernederend en als in strijd met artikel 4 Handvest. De overdracht aan Kroatië is niet verboden wegens een refoulementrisico. De vraag is of verweerder zijn beslissing om geen gebruik te maken van zijn discretionaire bevoegdheid om de asielaanvraag van eiser onverplicht te behandelen, zorgvuldig heeft voorbereid en deugdelijk heeft gemotiveerd. Voor zover verweerder ter zitting heeft gewezen op de Afdelingsjurisprudentie en de rechtbank heeft verzocht om deze te volgen, overweegt de rechtbank dat verweerder een standaard voornemen heeft uitgebracht en in het besluit niet voldoende is ingegaan op de door eiser afgelegde en aangevulde verklaringen en de onderbouwing van de stelling dat verweerder de asielaanvraag onverplicht moet behandelen. Ook ter zitting is overigens niet alsnog een deugdelijke toelichting gegeven op het beleid en waarom in het geval van eiser niet wordt geconcludeerd dat de overdracht van onevenredige hardheid getuigt.

Eiser voert aan dat hij in Kroatië door de autoriteiten is mishandeld, tegen zijn wil is vastgehouden en menonterend is behandeld. Eiser is blootgesteld aan traumatische gebeurtenissen. Dit is in strijd met de mensenrechtenverdragen; artikel 3 EVRM, artikel 4 Handvest en het Vluchtelingenverdrag. Ook is in Kroatië niet gehandeld conform de Procedurerichtlijn, want er was geen tolk en geen rechtshulp. Volgens eiser gaat verweerder er aan voorbij dat op het moment dat hij werd aangehouden, vastgehouden, mishandeld en menonterend werd behandeld, hij dingen moest tekenen van de autoriteiten, waarbij rechtshulp en een tolk aanwezig hadden moeten zijn.

Eiser voert aan dat sprake is van structurele tekortkomingen in het asiel- en opvangsysteem in Kroatië, waardoor niet zonder meer kan worden uitgegaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel ten aanzien van Kroatië. Volgens eiser vinden zijn verklaringen steun in de landeninformatie. Eiser vindt dat verweerder niet kenbaar heeft gemotiveerd dat hij heeft voldaan aan zijn onderzoeksplicht, zoals bedoeld in het arrest van het Hof van Justitie van 29 februari 2024 (C-392/22). Eiser stelt verder dat hij een kwetsbare asielzoeker is. De gebeurtenissen in Kroatië zijn traumatisch voor hem geweest. Hij heeft hierdoor psychische klachten. Daarnaast lijdt hij aan astma en heeft hij bij tijden heftige allergische reacties, die levensbedreigend zijn en waarvoor hij medicatie nodig heeft. Eiser vindt daarom dat zijn asielaanvraag op grond van artikel 17 Dublinverordening door Nederland in behandeling moet worden genomen.

De rechtbank overweegt allereerst dat verweerder niet heeft aangegeven niet uit te gaan van de juistheid van de verklaringen van eiser over de wijze waarop hij in Kroatië is behandeld voordat hij in Nederland een asielaanvraag heeft ingediend. De rechtbank heeft geen aanleiding om niet uit te gaan van de verklaringen van eiser en de aanvullingen die op het aanmeldgehoor zijn gegeven, reeds omdat deze verklaringen naadloos passen in de informatie uit openbare bronnen over hoe de Kroatische autoriteiten derdelanders behandelen voordat zij een asielaanvraag hebben ingediend. De rechtbank kwalificeert de behandeling die eiser heeft ondergaan als vernederend en als in strijd met artikel 4 Handvest. Eiser is niet alleen mishandeld, maar heeft zich ook tegelijk met andere vreemdelingen moeten ontkleden ten overstaan van de autoriteiten.

De rechtbank overweegt voorts dat de Afdeling in haar uitspraak van 9 oktober 2024 (ECLI:NL:RVS:2024:4037) heeft geoordeeld dat verweerder ten aanzien van Kroatië van het interstatelijk vertrouwensbeginsel mag uitgaan. De Afdeling heeft nadien meerdere malen verwezen naar deze uitspraak en dit oordeel dus herhaald (zie bijvoorbeeld uitspraak van 29 november 2024 (ECLI:NL:RVS:2024:4914)). Eiser heeft zijn standpunt dat niet van het interstatelijk vertrouwensbeginsel kan worden uitgegaan, niet onderbouwd met algemene informatie die recenter is dan de laatste uitspraak van de Afdeling en de rechtbank is ook niet ambtshalve bekend met actuele informatie die een wezenlijk ander beeld geven en tot een andere conclusie zou moeten leiden.

Uit de verklaringen van eiser over zijn ervaringen in Kroatië voorafgaand aan zijn asielaanvraag in Nederland, blijken geen indicaties dat eiser na overdracht -wederom- in een met artikel 4 Handvest-strijdige situatie terecht zal komen. Dit is echter wel het beoordelingskader dat de rechtbank, gelet op het arrest X van het Hof van Justitie van 29 februari 2024, moet toepassen om te beoordelen of de overdracht moet worden verboden (X tegen de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, C-392/22, ECLI:EU:C:2024:195). Eiser heeft zich op het standpunt gesteld dat gelet op de behandeling van eiser en van andere derdelanders voorafgaand aan het indienen van een asielaanvraag in Nederland, de bewijslast dat na overdracht niet wederom een schending van artikel 4 Handvest zal plaatsvinden moet worden omgekeerd of dat de bewijsdrempel moet worden verlaagd of dat verweerder individuele garanties moet vragen. De rechtbank begrijpt al deze argumenten van eiser. De rechtbank, zittingsplaats 's-Hertogenbosch heeft echter al deze argumenten bij wijze van prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie voorgelegd in de verwijzingsuitspraak die tot het arrest X heeft geleid (uitspraak van 15 juni 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:5724).

De rechtbank wijst ook op de onderbouwing en motivering van deze vragen in rechtsoverwegingen 46 tot en met 59 van de genoemde verwijzingsuitspraak. Het Hof heeft evenwel al deze vragen, net als de (eerste) vraag *“of de Dublinverordening, gelet op punten 3, 32 en 39 van de considerans en gelezen in samenhang met artikelen 1, 4, 18, 19 en 47 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, aldus dient te worden uitgelegd en toegepast dat het interstatelijk vertrouwensbeginsel niet deelbaar is, zodat ernstige en stelselmatige schendingen van het Unierecht die door de mogelijk verantwoordelijke lidstaat worden begaan vóór overdracht ten aanzien van derdelanders die (nog) geen Dublinterugkeerder zijn absoluut in de weg staan aan overdracht aan deze lidstaat”*, eenvoudigweg niet beantwoord. De rechtbank is gehouden om de uitleg door het Hof van het Unierecht toe te passen in haar eigen uitspraken.

De rechtbank zal zich, anders dan door eiser geopperd, niet (nogmaals) tot het Hof wenden om dezelfde vragen voor te leggen omdat de rechtbank geen andere argumenten heeft dan destijds aan de prejudiciële vragen ten grondslag zijn gelegd. De rechtbank overweegt dat de rechten die in het Handvest zijn gegarandeerd op grond van artikel 52, derde lid van het Handvest, minimaal de bescherming moeten bieden als de rechten die in het EVRM zijn gegarandeerd en dat dit beginsel

door de Hof-arresten over indirect refoulement en de deelbaarheid van het interstatelijk vertrouwensbeginsel wellicht om nadere uitleg van het Unierecht vraagt. De rechtbank zal zich echter voornamelijk niet tot het Hof wenden om nadere uitleg te verkrijgen omdat de beschikbare informatie over Kroatië voornamelijk ontoereikend is om een mogelijke nadere prejudiciële vraag te onderbouwen. Dit betekent ook dat de ter zitting ingenomen stelling dat eiser in Kroatië zal worden gerefouleerd naar zijn land van herkomst Turkije en de overdracht aan Kroatië daarom moet worden verboden, niet kan slagen. Ook voor overweging heeft te gelden dat de rechtbank de uitleg die het Hof in het arrest van 30 november 2023 (in de gevoegde zaken C228/21, C254/21, C297/21, C315/21 en C328/21, Ministero dell'Interno, ECLI:EU:C:2023:934) heeft gegeven moet toepassen in haar onderhavige beslissing en uitspraak. De rechtbank is bekend met de relevante EHRM-jurisprudentie over indirect refoulement, maar de rechtbank overweegt dat het Unierecht de primaire rechtsbron is en als de rechtbank die uitleg niet wil of kan toepassen in een concrete procedure, dit moet worden voorgelegd aan het Hof van Justitie.

De overdracht aan Kroatië is gelet op het bovenstaande niet verboden wegens een refoulementrisico. De vraag die thans nog wel moet worden beantwoord, is de vraag of verweerder zijn beslissing om geen gebruik te maken van zijn discretionaire bevoegdheid om de asielaanvraag van eiser onverplicht te behandelen, zorgvuldig heeft voorbereid en deugdelijk heeft gemotiveerd. Verweerder dient in dit kader *het samenstel van alle aangedragen feiten en omstandigheden* in onderlinge samenhang te wegen. Dit betekent dat het niet aan de rechter is om te bepalen welke feiten en omstandigheden door verweerder moeten worden betrokken bij de beoordeling of de asielaanvraag onverplicht zal worden behandeld en het dus ook niet aan de rechter om “voor of namens verweerder” te beslissen welke argumenten al dan niet moeten worden beoordeeld door verweerder.

De rechtbank is bekend met de uitspraken van de Afdeling waarin de Afdeling overweegt dat verweerder argumenten die de vreemdeling heeft aangedragen om te onderbouwen dat de overdracht moet worden verboden op grond van artikel 3, tweede lid, van de Dublinverordening, niet hoeft te betrekken bij de beoordeling of hij de asielaanvraag onverplicht behandelt. Artikel 17, eerste lid, van de Dublinverordening bepaalt dat in afwijking van artikel 3, lid 1, elke lidstaat kan besluiten een bij hem ingediend verzoek om internationale bescherming van een onderdaan van een derde land of een staatloze te behandelen, ook al is hij daartoe op grond van de in deze verordening neergelegde criteria niet verplicht. Nederland maakt gebruik van deze Unierechtelijke bevoegdheid en verweerder voert ten aanzien van deze bevoegdheid specifiek beleid. Indien een vreemdeling aan verweerder verzoekt om zijn asielaanvraag onverplicht te behandelen, is het dus -uitsluitend- aan verweerder om alle in dit kader aangedragen feiten en omstandigheden te betrekken bij de beoordeling of hij op grond van zijn beleid aanleiding ziet om de asielaanvraag inhoudelijk te behandelen.

Verweerder voert niet het beleid dat argumenten die zijn aangevoerd en die reeds zijn betrokken zijn bij de vraag of kan worden uitgegaan van het interstatelijk vertrouwen, niet worden betrokken bij de beoordeling of hij de asielaanvraag onverplicht behandelt. Dit bevreemdt de rechtbank ook niet. De beoordeling of de overdracht moet worden verboden behelst immers een wezenlijk ander toetsingskader dan de beoordeling of op grond van het beleid aanleiding bestaat om gebruik te maken van de discretionaire bevoegdheid om de asielaanvraag onverplicht te behandelen. Verweerder maakt niet bekend wanneer sprake is van onevenredige hardheid, zodat eiser ook niet kan weten welke argumenten verweerder in dit kader wel en niet relevant acht. Verweerder hoeft dit ook niet bekend te maken. Maar indien verweerder geen beleid voert dat de vreemdeling argumenten ofwel moet aandragen in het kader van artikel 3, tweede lid, van de Dublinverordening, ofwel in het kader van artikel 17, eerste lid, van de Dublinverordening, dan dient verweerder eenvoudigweg alle door de vreemdeling aangedragen feiten en omstandigheden in onderlinge samenhang te beoordelen en te wegen en vervolgens te beslissen of de overdracht van onevenredige hardheid getuigt. Het is dus niet aan de rechter om deze verplichting van verweerder in te vullen, te minimaliseren of zelfs teniet te doen door tegen de vreemdeling te zeggen dat verweerder die argumenten die zien op pushbacks en/of onrechtmatige detentie en/of andere vernederende behandelingen voorafgaand aan het indienen van de asielaanvraag in Nederland, niet kan aanvoeren indien hij verzoekt om onverplichte behandeling van zijn asielaanvraag.

Verweerder voert dit niet als beleid, verweerder licht zijn beleid overigens niet toe en verweerder bedient zich reeds geruime tijd van zogenoemde standaard voornemens. Verweerder legt dus -zelf- geen enkele beperking aan vreemdelingen op om een verzoek om de asielaanvraag onverplicht te behandelen te onderbouwen. Het logische gevolg hiervan is dat verweerder dan ook gehouden is om

in zijn besluit kenbaar op alle aangedragen feiten en omstandigheden in te gaan. Indien verweerder dit onvoldoende doet en zijn besluit dus onvoldoende deugdelijk is voorbereid en/of onvoldoende draagkrachtig is gemotiveerd, zal de rechtbank het besluit vernietigen en verweerder opdragen om alsnog zijn eigen beleid toe te passen en een beslissing op grond van zijn beleid te nemen en die beslissing vervolgens te motiveren. De mogelijkheden die de vreemdelingenrechter heeft om een geschil finaal te beslechten door bijvoorbeeld de rechtsgevolgen in stand te laten, zijn niet bedoeld om gebrekkige besluitvorming te repareren. Voor zover verweerder ter zitting heeft gewezen op de Afdelingsjurisprudentie en de rechtbank heeft verzocht om deze te volgen, overweegt de rechtbank dat verweerder een standaard voornemen heeft uitgebracht en in het besluit niet voldoende is ingegaan op de door eiser afgelegde en aangevulde verklaringen en de onderbouwing van de stelling dat verweerder de asielaanvraag onverplicht moet behandelen. Ook ter zitting is overigens niet alsnog een deugdelijke toelichting gegeven op het beleid en waarom in het geval van eiser niet wordt geconcludeerd dat de overdracht van onevenredige hardheid getuigt. De beroepsgrond van eiser slaagt dan ook. De rechtbank vernietigt het overdrachtsbesluit en verweerder zal alsnog deugdelijk moeten beoordelen of hij de asielaanvraag van eiser zal behandelen ondanks dat de overdracht niet wordt verboden. Indien verweerder op grond van zijn beleid niet tot de behandeling van de asielaanvraag wil overgaan, dient hij de redenen hiervoor uit te leggen aan eiser en dus zijn besluit op dit punt deugdelijk te motiveren. Beroep gegrond.

Inhoudsopgave

10. 10-12-2024, Rb Den Haag, NL24.26288, [ECLI:NL:RBDHA:2024:20676](#), beroep gegrond [artikel 64 Vw 2000; twijfel aan juistheid en volledigheid medisch advies]

Reden signalering: Naar het oordeel van de rechtbank heeft eiseres concrete aanknopingspunten aangevoerd die aanleiding geven voor twijfel aan de juistheid en volledigheid van het medisch advies van het BMA.

In deze uitspraak beoordeelt de rechtbank het beroep van eiseres tegen het niet verlenen van uitstel van vertrek op grond van artikel 64 van de Vw 2000. De rechtbank heeft het onderzoek heropend om de minister in de gelegenheid te stellen aanvullende informatie van het Bureau Medische Advisering in te dienen. De minister heeft dit gedaan. Eiseres heeft aangegeven geen behoefte te hebben op deze aanvullende informatie te reageren.

Op 9 september 2022 heeft de minister de asielaanvraag van eiseres afgewezen. Aan eiseres is toen uitstel van vertrek verleend in afwachting van de beslissing op de ambtshalve beoordeling om toepassing van artikel 64 van de Vw 2000. De periode van uitstel van vertrek is later verlengd. Het Bureau Medische Advisering (BMA) heeft op 9 februari 2023 een medisch advies aan de minister uitgebracht. De minister heeft op 16 mei 2023, op basis van dit medisch advies, besloten dat eiseres geen uitstel van vertrek krijgt op grond van artikel 64 van de Vw 2000. Eiseres heeft bezwaar gemaakt tegen dit besluit. Ook heeft zij de voorzieningenrechter van de rechtbank gevraagd een voorlopige voorziening te treffen.

Op verzoek van de minister heeft het BMA op 19 maart 2024 een aanvullend BMA-advies uitgebracht. Hieruit blijkt, voor zover van belang, het volgende. Bij uitblijven van de behandeling van eiseres wordt een medische nood situatie verwacht binnen de indicatieve termijn van drie tot zes maanden. Uit de medische informatie blijkt nu ook dat eiseres voor het welslagen van haar medische behandeling afhankelijk is van mantelzorg. De behandelmogelijkheden in Nigeria zijn voldoende om een medische nood situatie binnen de indicatieve termijn van drie tot zes maanden te voorkomen. Behandeling door een huisarts en door een psycholoog is aanwezig onder andere in National Hospital Abuja, Central Business District (Phase II), Abuja. EMDR-behandeling en 'narrative exposure therapy' (NET) zijn niet aanwezig, maar wel traumabehandeling in de vorm van cognitieve gedragstherapie. Ook begeleiding, in de vorm van een 'social worker', is aanwezig. Zo nodig is ook behandeling door een psychiater (poliklinisch en/of klinisch en/of crisisinterventie) onder andere in deze instelling aanwezig. Een onderzoek naar de aanwezigheid van mantelzorg in het land van herkomst en een onderzoek naar mantelzorg in de vorm van (24-uurs) opvang en begeleiding door bijvoorbeeld een vrijwilligersorganisatie vallen buiten de competentie van het BMA. Wel is onderzoek gedaan naar zorg, zoals aangegeven bij mantelzorg, in de vorm van aanwezigheid van professionele zorg aan huis of andere vormen van professionele zorg in het land van herkomst. Deze professionele zorg is

aanwezig in onder andere Prompt Home Health Care Limited, Garki, Abuja. Het gaat dan om thuiszorg of woonbegeleiding door een psychiatrisch verpleegkundige. Eiseres kan niet reizen, tenzij zij fysiek kan worden overgedragen aan een psychiater of een psycholoog die een inschatting kan maken van het actuele risico op suicidaliteit en de behandeling van eiseres kan voortzetten. Gelet op haar afhankelijkheid van mantelzorg is eiseres niet in staat dit zelfstandig te organiseren. Een voorbeeld van een naam van een instelling waar deze behandeling mogelijk is betreft de instelling National Hospital Abuja, Central Business District (Phase II), Abuja.

Op 19 mei 2024 heeft de minister het bezwaar ongegrond verklaard en de weigering eiseres uitstel van vertrek te verlenen gehandhaafd. De minister heeft zich gebaseerd op het medisch advies van het BMA van 19 maart 2024. De minister heeft zich op het standpunt gesteld dat eiseres er niet in is geslaagd om aan te tonen dat het BMA-advies niet aan de daaraan te stellen eisen voldoet. Ook is eiseres er niet in geslaagd om aan te tonen dat de benodigde zorg niet toegankelijk is in Nigeria. Verder heeft eiseres niet met medische stukken onderbouwd dat zij uitsluitend specifiek afhankelijk is van de mantelzorg van haar man.

Eiseres stelt dat de minister bij zijn besluit onvoldoende rekening heeft gehouden met het feit dat zij afhankelijk is van mantelzorg door haar echtgenoot en dat hij 24 uur per dag haar mantelzorger is. De mantelzorg die in Nigeria kan worden geboden is onvergelijkbaar met de zorg van haar echtgenoot. Hij is voortdurend bij haar in de buurt en houdt haar in de gaten, zoals vereist is volgens haar psycholoog. Zij wijst op medische informatie van haar psycholoog van 27 februari 2024 en 2 mei 2024. Ook wijst zij op informatie van haar huisarts. Naar het oordeel van de rechtbank heeft eiseres concrete aanknopingspunten aangevoerd die aanleiding geven voor twijfel aan de juistheid en volledigheid van het medisch advies van het BMA. In haar brief van 2 mei 2024 in reactie op het BMA-advies van 19 maart 2024 heeft de psycholoog van eiseres aangegeven dat eiseres ook in de nacht vreselijke nachtmerries heeft en de neiging heeft tot zelfbeschadiging of erger. Haar psycholoog vraagt zich in deze brief af hoe een mantelzorger anders dan de man van eiseres dit kan opvangen. De rechtbank stelt vast dat de minister deze brief van de psycholoog van eiseres niet heeft voorgelegd aan het BMA voor een nader medisch advies van het BMA. Hierdoor kan niet worden geconcludeerd dat alle medische informatie voldoende is meegewogen door het BMA, met name de informatie over de zorg die eiseres ook in de nacht nodig lijkt te hebben om zelfbeschadiging of suicide te voorkomen. De rechtbank stelt verder vast dat uit het BMA-advies niet anderszins voldoende kenbaar blijkt dat de behoefte aan 24 uurs-(mantel)zorg is betrokken. De minister mocht zich naar het oordeel van de rechtbank bij zijn besluit daarom niet op het BMA-advies baseren.

De aanvullende informatie van het BMA in het medisch advies van 2 oktober 2024 naar aanleiding van de behandeling ter zitting van de rechtbank (over de betekenis van een psychiatrische instelling en de mogelijkheid van (poli)klinische behandeling) leidt niet tot een ander oordeel. Ook uit deze informatie blijkt immers niet dat het BMA zich heeft gebogen over de vraag naar de noodzakelijkheid en de beschikbaarheid van 24 uurs-(mantel)zorg. De beroepsgrond slaagt. De rechtbank komt tot het oordeel dat de minister niet heeft voldaan aan de vergewisplicht. Beroep gegrond.

Inhoudsopgave

Contact

Als u informatie heeft die nuttig zou kunnen zijn voor andere rechtsbijstandverleners op de AC's, vernemen we dat graag. We kunnen het dan opnemen in de Signalering.

AC Contactpersoon Advocatuur(ACCA)

Monique Muller m.muller@mulleradvocatengouda.nl

Juridisch Coördinatoren

Eddy Sluiter e.sluiter@rvr.org
Michelle van de Scheur m.vdscheur@rvr.org
Alinda Zoetbrood a.zoetbrood@rvr.org

Met algemene vragen over zaken gerelateerd aan het AC-proces kunt u terecht bij :
juridischcoördinatorenasiel@rvr.org

Documentalist

AC

E-mail

Tabitha Maat	Den Bosch	tmaat@vluchtelingenwerk.nl
Nissan Atalay	Schiphol	natalay@vluchtelingenwerk.nl
Mimoun Koubaa	Ter Apel	mkoubaa@vluchtelingenwerk.nl
Anouk Ayhan	Zevenaar	aayhan@vluchtelingenwerk.nl

De documentalisten zijn in ieder geval altijd te bereiken via: documentalisten@vluchtelingenwerk.nl

Adres- en contactgegevens van de balies van de afdeling Legal Aid van de Raad voor Rechtsbijstand op de AA-locaties :

AC Schiphol
Duizendbladweg 100,
1171 VA BADHOEVEDORP
Tel.: 088 – 07 54215
e-mail: acschiphol@rvr.org

AC Ter Apel
Ter Apelerven 3,
9561 MC, TER APEL
Tel.: 088 – 04 39930
e-mail: acterapel@rvr.org

AC Den Bosch
Leeghwaterlaan 16
5223 BA DEN BOSCH
Tel.: 088 – 04 37819 / 18
e-mail: acdenbosch@rvr.org

AC Zevenaar
Ringbaan-Zuid 2a
6905DB ZEVENAAR
Tel.: 088 – 04 31571 / 72
e-mail : aczevenaar@rvr.org

AC Budel
Randweg-Oost 32
6021 PB Budel Cranendonck
Tel.: 088 – 04 31171 / 72
e-mail: acbudel@rvr.org

Inschrijvingsvoorwaarden

In de [Inschrijvingsvoorwaarden advocatuur 2024](#) staan in [Bijlage 2](#) de specialisatievereisten voor asiel- en vluchtelingenrecht en in [Bijlage 2a](#) de Distributieregeling AC. De [Best Practices Leidraad Asiel](#) bevat de minimumnormen voor het verlenen van zorgvuldige en adequate rechtsbijstand in asielzaken.